

**CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL ADMINISTRATORS
UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

Sudarat Suriye

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

December 2016

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุดาวรัตน์ สุริยะ
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.กระพั่น ศรีงาม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

วันที่..... เดือน 21 ค.ศ. 2559 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2		
ผู้วิจัย	สุภารัตน์ สุริยะ		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์		ที่ปรึกษาหลัก
	ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม		ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน และครู จำนวน 335 คน รวม 483 คน ปีการศึกษา 2558 ซึ่งได้จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.9934 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE	Characteristics of Professional Administrators under Buriram Primary Educational Service Area Office 2		
AUTHOR	Sudarat Suriye		
THEIS ADVISORS	Dr. Phaophangphat Bunkanan		Major Advisor
	Dr. Kitiwat Thauyngam		Co - advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2016

ABSTRACT

The objective of this research were to 1) study characteristics of professional administrators according to the opinions of administrators and teachers under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 and 2) to compare characteristics of professional administrators in the opinions of administrators and teachers under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 classified by the status position and school size. The subject were 148 school administrators and 335 teachers, totaling for 483 persons during the academic year 2015 , determining sample size using Krejcie and Morgan and multi - stage sampling. The research tool was the set of questionnaires with the 0.9934 reliability. The statistics employed to analyze data included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test. When the difference are tested Multiple comparison by Scheffe' Method. The statistically significant difference was set at .05 level. The findings were as follows :

1. The opinions of administrators and teachers towards the characteristics of professional administrators , as a whole, were at the highest level. When considering in each aspect, it showed that there were 4 highest-level aspects and 2 high-level aspects. The highest one was the morality, followed by the personality.

2. The comparison of characteristics of professional administrators in the opinions of administrators and teachers were found that:

2.1 The characteristics of professional administrators in the opinions of different status positions with participants showed no difference as a whole and in each aspect.

2.2 The characteristics of professional administrators in the opinions of administrators and teachers in schools with different size showed no difference as a whole. However when considering in each aspect, it was found that the public relations and the creativity showed statistically significant difference at the level of .05, while the rest showed no difference.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.กระพัน ศรีงาน กรรมการสอบ เค้าโครงการวิทยานิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และ ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ นายอังกูร สายบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านแสงพันกระเจา นายชูเกียรติ พะนิรัมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาเป่า นายพรธิเชษฐ ภูมิประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก นางพัฒนา เปลี่ยนไชยสง ครูโรงเรียน กระสังพิทยาคม และนายสมชาย ไกรศุทธิกานต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระสัง ที่กรุณา ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายสรวน สุริยะ นางสงวน สุริยะ และนายฉัฐปภรณ์ สุวรรณทิพย์ พร้อมลูกน้อยในครรภ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้โดยตลอด

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านในการเกื้อกูล และให้ความช่วยเหลือสนับสนุน

สุภารัตน์ สุริยะ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคณาจารย์	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของผู้บริหารมืออาชีพ.....	10
คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ.....	35
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย	98
สมมติฐานของการวิจัย	98
วิธีดำเนินการวิจัย	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	113
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	119
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	121
ภาคผนวก ง คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นและของแบบสอบถาม	129
ประวัติย่อของผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามแนวคิดของนักวิชาการ ศึกษา	32
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ.....	60
3.2 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่สุ่มมาได้และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ	60
3.3 จำนวนประชากรครูจากโรงเรียนที่สุ่มมาได้และกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และอำเภอ	61
4.1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน	70
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมและรายด้าน	71
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ	72
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ	73
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ	74
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ	76
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้อ	77
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	78
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ	79
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ	80
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ	81
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ	82
4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ	83
4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้อ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน	85
4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ	86
4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ.....	87
4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ	88
4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ.....	89
4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ	90
4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้อ	91
4.23 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ ผู้ที่มีสถานภาพตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน	92
4.24 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน	93
4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการประสานสัมพันธ์.....	94
4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....	95
4.27 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้บริหารมืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผล กระทบให้วิถีการดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนตามไป การศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาและ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้ดีขึ้น ในขณะที่ผู้บริหารการศึกษาเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่จะ นำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการศึกษาของชาติ การก้าวขึ้นมาเป็นผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นเรื่องที่ไม่ยากนัก แต่การเป็นนักบริหารการศึกษาหรือผู้บริหาร สถานศึกษามืออาชีพนั้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่งกว่า ปัจจุบัน สังคมไทยยุคปฏิรูปการศึกษาต่างอยากเห็น ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ซึ่งเป็นคำที่เรามักได้ยินกันบ่อยครั้งมากขึ้น แม้ว่าการบริหาร การศึกษาจะไม่เห็นผลกำไรหรือขาดทุนได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนอย่างเช่นการทำธุรกิจเพื่อ แสวงหาผลกำไร แต่การเป็นผู้บริหารอย่างมืออาชีพก็จำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เช่นกัน เพียงแต่การเป็นคนดีและคนเก่งคงไม่เพียงพอ เพราะในการบริหารจัดการยังจำเป็นต้อง อาศัยความรู้ ความสามารถ ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าทำ มีกัลยาณมิตร สามารถตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ใช้คุณธรรม เป็นเครื่องชี้นำอาชีพ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ อีกทั้งต้องยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่ง วิชาชีพโดยเคร่งครัด เราคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานไม่ว่าใน หน่วยงานใด ๆ ก็ตาม ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเป็นผู้บริหาร มืออาชีพ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันในหลายด้านทั้งคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานสัมพันธ์ ด้านการ บริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2552 : 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มี คุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะเป็นผู้นำทางด้านการบริหาร และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีฐานะ เป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนด มาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตาม มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและ

ผู้บริหารการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มี 2 ด้านหลัก ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม การเรียนการสอน 2) การบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดทั้งชมรมสมาคมในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 18) สถานศึกษาเป็นระบบสังคมนะบบหนึ่ง ที่จำเป็นจะต้องมีคนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ตาม พระราชบัญญัติ และตามนโยบายของรัฐ โดยเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สามารถทำให้เห็นนโยบาย ของรัฐเห็นผลการปฏิบัติที่เป็นจริงเกิดขึ้น และมีหน่วยงานหรือองค์กรระดับที่สูงกว่าสถานศึกษา รับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในระดับกระทรวง หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงาน หลายหน่วยงาน และหลายระดับรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา แต่สถานศึกษาถือว่าเป็น หน่วยงานที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ ผลของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม. 2545 : 123) ผู้บริหารถือว่าเป็นผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้บริหารที่เฉลียวฉลาด บริหารงานเก่ง มนุษยสัมพันธ์ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีกลยุทธ์ที่ดีเยี่ยมได้เปรียบกว่าองค์กรที่มี ผู้บริหารที่มีความสามารถที่น้อยกว่า การพัฒนาตนเองของนักบริหาร จึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะ การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เต็มกำลัง เต็มความสามารถ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะความอยู่รอดขององค์กร เป็นหน้าที่เบื้องต้นของ นักบริหาร (เทียน ทองแก้ว. 2549 : 29)

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 5 - 9) กล่าวว่า การดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของ แต่ละเขตพื้นที่และแต่ละสถานศึกษาซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ สำหรับการประเมิน การปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 - 2551 พบว่า มีทั้งเรื่องที่ประสบความสำเร็จ เรื่องที่ไม่ ประสบความสำเร็จและมีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการเพิ่มโอกาสทาง การศึกษา ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 - 2551 และพบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 65 ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบที่สอง พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 20.30 ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วม พบว่า ถึงแม้จะมีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 แล้วก็ตาม แต่หน่วยงานปฏิบัติยังไม่มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานและการจัดการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า มีการถ่ายโอนสถานศึกษาไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จำนวน 381 แห่ง การจัดการศึกษาของเอกชนยังไม่มี การขยายตัวโดยที่ในปี พ.ศ. 2550 มีสัดส่วนนักเรียนขั้นพื้นฐาน จำนวน ร้อยละ 17.8 และระดับอุดมศึกษา จำนวน ร้อยละ 17.1 ส่วนสถานประกอบการและสถาบันต่าง ๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสัดส่วนที่น้อยมาก 4) เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ขาดการพัฒนาเนื้อหาด้านเทคโนโลยีการศึกษาผ่านสื่อที่มีคุณภาพ ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไม่เพียงพอและมีคุณภาพต่ำสมัย การดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลสำคัญที่สุด

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ คือนักบริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจในสาระของงานอย่างแท้จริง สามารถบริหารงานได้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ ทั้งด้านการบริหารและด้านคุณธรรม จริยธรรมด้วย ดังนั้นคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงาน กิจการต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยอาศัยความรู้ความสามารถของตนเองและความร่วมมือของผู้อื่น ลักษณะของนักบริหารการศึกษามืออาชีพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย 1) มีพื้นฐานเดิมเป็นทุนมีความเป็นผู้นำตามธรรมชาติเดิมเป็นทุน 2) มีการศึกษา 3) บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ 4) มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 5) มีความสามารถความชำนาญ 6) มีความรู้ลึกและรู้รอบ 7) การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 34 - 36) และจากการงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 64 - 65) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ได้แก่ 1) มีภาวะผู้นำ 2) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล 3) มีคุณธรรม จริยธรรม 4) มีบุคลิกภาพดี 5) มีความรับผิดชอบ 6) เป็นนักวิจัยและพัฒนา 7) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ต้องมีในเบื้องต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อจะนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตัวผู้บริหาร ให้มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู อีกทั้งเป็นข้อมูลสารสนเทศและเป็นแนวทางในการสรรหา คัดเลือก และการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งจะส่งผลในการจัดการศึกษาระดับประเทศให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศและเป็นแนวทางในการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งจะส่งผลในการจัดการศึกษาระดับประเทศให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของ จำลอง นักพ็อน (2543 : 61 - 63) , สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) , สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 70 - 75) , ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17 - 19) , ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) , วีระ ประเสริฐ ศิลป์ (2546 : 1 - 2) , รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278) ชีระ รุญเจริญ (2550 : 34 - 36) , ชนาภัทร เกิด ประกอบ (2552 : 24 - 43) , จันทิมา ผลอินทร์ (2555 : 30 - 60) และ รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 ; 64 - 65) มาสังเคราะห์ได้คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สอดคล้องกันใน 6 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 1.2 ด้านวิสัยทัศน์
- 1.3 ด้านบุคลิกภาพ
- 1.4 ด้านการประสานสัมพันธ์
- 1.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 1.6 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน เป็นครู จำนวน 2,429 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,660 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรโดยกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน และครู จำนวน 335 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 483 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สถานภาพตำแหน่ง แบ่งเป็น

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.2 ครู

1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น

1.2.1 ขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

1.2.2 ขนาดกลาง (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน)

1.2.3 ขนาดใหญ่ (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะประจำตัวของผู้บริหารที่
แสดงออกมาให้เห็นถึงความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจในการใช้หลักวิชาการประยุกต์กับ
ความสามารถของตนเอง รู้จักใช้ศิลปะควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงาน
จนทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยวัดจากความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งวัด
จากคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีการบริหาร โดย
มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่เอารัดเอา
เปรียบหรือเห็นแก่ตัว ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตัดสินใจในกรอบความคิดทางจริยธรรม แก้ปัญหา
ด้วยหลักเมตตาธรรม พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่
ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองไม่ว่าจะเป็น
ทางตรงหรือทางอ้อม มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาวางตัวเป็นกลางให้ความเป็นธรรมกับ
ทุกฝ่าย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้าน
คุณธรรม จริยธรรม

1.2 ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่
ตลอดเวลา มีการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน สามารถมองเห็นภาพในอนาคต
กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้อง
มีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กร
ให้มีทิศทางที่ดีขึ้น มีความซื่อสัตย์และรู้จักสร้างสรรค์ผลงาน

1.3 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีการจัดระบบของลักษณะ
ทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมกันในตัวบุคคล มีบุคลิกภาพเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม
น่าเชื่อถือ กิริยามารยาท วาจา เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ยิ้มแย้ม
แจ่มใส พูดจอน่าฟังเข้าใจง่าย รู้จักการวางตนให้เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน พูดจา ฉะฉาน
ชัดเจน น่าฟัง และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

1.4 ด้านการประสานสัมพันธ์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถ ในการประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานให้ทุกฝ่ายเข้าหากันเพื่อจะได้ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม ซึ่งจะต้องอาศัยความเข้าใจความ แตกต่างระหว่างบุคคล เป็นผู้ประสานงานที่ดีระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเข้าด้วยกัน สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจ เพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานสามารถใช้หลัก วิธีการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสและรับฟัง การแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน มีความสามารถในการสื่อสารให้ ทุกฝ่ายเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถ บริหารงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วม รับผิดชอบ และแบ่งอำนาจหน้าที่ ตลอดจนการประเมินผลโดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและ บุคลากรภายในโรงเรียน เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ได้บังคับบัญชา ในการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และส่งเสริมการทำงาน หรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น บริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.6 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารความสามารถ ในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป เป็นความคิด ที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ และเป็นความคิดที่เป็น ประโยชน์และมีคุณค่า สามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่ สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการ ใหม่ ๆ สามารถดัดแปลงหรือใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของ สถานศึกษา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี

2. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งทางการศึกษาหรือการกำหนดบทบาทหน้าที่ ของบุคคลในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558

2.2 ครู หมายถึง บุคคลที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการในสังกัดของรัฐบาล และปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558

3. ขนาดโรงเรียน หมายถึง สภาพทางกายภาพของโรงเรียนที่กำหนดตามขนาดจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งขนาดของสถานศึกษาเป็น 3 ขนาด ดังนี้ คือ

3.1 ขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.2 ขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน

3.3 ขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานราชการที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ การแบ่งเขตส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบายแผนพัฒนาแผนการศึกษา และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุน ประสานและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของผู้บริหารมืออาชีพ
 - 1.1 ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพ
 - 1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมืออาชีพ
 - 1.3 ความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ
 - 1.4 แนวคิดของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
2. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
 - 2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.2 ด้านวิสัยทัศน์
 - 2.3 ด้านบุคลิกภาพ
 - 2.4 ด้านการประสานสัมพันธ์
 - 2.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 2.6 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของผู้บริหารมืออาชีพ

การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำเป็นต้องอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้และนำไปสู่การทำงานวิจัยที่ดี จำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดที่สำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหาร เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการบริหารสถานศึกษา การบริหารจะดำเนินไปได้ด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหลายประการของผู้บริหาร นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้ ดังนี้

จำลอง นักพ่อน (2543 : 61) ให้ความหมายของนักบริหารมืออาชีพ ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างยอดเยี่ยม สามารถทำให้เป้าหมายหรืออุดมการณ์ทางการศึกษาขององค์กรที่กำหนดไว้บรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องเป็นผู้มีทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุดจนเป็นแบบอย่าง และเป็นตัวแบบที่ดีแก่ผู้บริหารการศึกษาอื่น ๆ และองค์กรอื่น ๆ ต่อไปได้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 70 - 75) ให้ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพ ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) ให้ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพว่า เป็นกัปตันที่ชำนาญทางที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมาย และความสำเร็จตามนโยบาย

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17 - 19) ได้กล่าวถึง นักบริหารมืออาชีพว่า เป็นมืออาชีพในการบริหารจริง ๆ เช่น มีประวัติผลงานและการบริหารมาอย่างโดดเด่นเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนได้รับการยอมรับทั้งระดับหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือแม้กระทั่งระดับชาติ

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 126) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่สามารถพิสูจน์ตัวเองได้ว่าเป็นผู้มีความรอบรู้มีความสามารถ มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมืออาชีพควรมีจิตใจของการเป็นนักต่อสู้ในสายเลือดเห็นโอกาสแห่งความสำเร็จอยู่เสมอ โดยจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการแปร โอกาสให้เป็นความสำเร็จ ไม่ใช่เป็นเรื่องสุดวิสัยที่จะกระทำได้ ผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นผู้ทำงานอย่างคนรักงานสู้งานและทำงานอย่างผู้มีความมั่นใจในงานและมั่นใจในตนเองที่สามารถยืนหยัดอยู่ภายใต้วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างมีสติมีความมั่นคงทางจิตใจและควรมียุทธวิธีในการบริหารตนเองให้ได้ชัยชนะเหนือคู่แข่ง

หวน พันธุพันธ์ (2549 : 17) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่พยายามทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือนโยบายขององค์กรด้วยเหตุผลและหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยประยุคต์หรือแนวทางต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืนกันแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ

ฮอยและมิสเกิล (Hoy and Miskel. 2003 : 144) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “มืออาชีพ” ว่าเป็นลักษณะความสามารถเฉพาะที่เกิดจากการฝึกอบรมในระยะที่ยาวนานเป็นไปตามปทัสฐานที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์โดยการคำนึงถึงส่วนรวม องค์กรของหน่วยงานรวมถึงการให้บริการที่เป็นส่วนระบบกลุ่มมีการตัดสินใจด้วยตนเอง การควบคุมตนเองซึ่งเป็นความรู้ตามมาตรฐานและการยอมรับเพื่อนร่วมงาน

จากแนวคิดของนักวิชาการศึกษารูปได้ว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารมืออาชีพที่เป็นผู้ทำงานอย่างคนรักงาน สู้งานและทำงานอย่างผู้มีความมั่นใจในงานและมั่นใจในตนเอง มีความรอบรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน มีผลงานที่โดดเด่น ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือนโยบายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยการประยุคต์แนวทางต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืนกันแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้ที่มีทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการบริหารงานและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้บริหารหรือองค์กรอื่น ๆ ได้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดบทบาท ภารกิจ ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมืออาชีพ ดังนี้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545 : 12) ได้กล่าวว่า ภารกิจหรือหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาควรประกอบด้วย ดังนี้

1. เป็นผู้นำทางวิชาการ
2. เป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้ให้บริการที่ดี
3. เป็นผู้ควบคุมการบริหารงานตามนโยบายของหน่วยเหนือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและวัตถุประสงค์ของทุกคนในสถานศึกษา
4. เป็นผู้มีอิทธิพลในการรักษาความสามัคคีในหมู่ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในสถานศึกษา
5. เป็นผู้บริหารงานบุคคลของสถานศึกษา
6. เป็นผู้ควบคุมการบริหารงานเกี่ยวกับชุมชน และประชาสัมพันธ์สถานศึกษา
7. เป็นผู้ควบคุมการบริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ งานธุรการ การเงินของสถานศึกษา

เสาวณี ตรีพุทธรัตน์ (2547 : 128) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย

1. การประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและการมองอนาคต
2. การสื่อสารวิสัยทัศน์
3. การกำหนดการเปลี่ยนแปลงและการวางแผนและการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง
4. การจัดวางคน
5. การให้อำนาจแก่บุคลากรและชุมชน
6. การสร้างความศรัทธา
7. การติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า
8. การแสดงความชื่นชมยินดีกับความสำเร็จ
9. การดูแลเอาใจใส่บุคลากร นักเรียน และชุมชน
10. การใช้แรงจูงใจแก่สมาชิกของโรงเรียน
11. การใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และของกลุ่ม

ธีระ รุณเจริญ (2548 : 13 - 16) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ
3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดซื้อต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียน

สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การกีฬา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมประชุมสัมมนา และไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

6. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีทัศนคติเชิงบวกกับผู้ร่วมงานมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณการเผยแพร่ผลงานของทีมงานและการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาโดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานด้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ัญญา อภิปาลกุล (2551 : 78) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำองค์กรที่ต้องใช้รูปแบบการบริหารที่หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการบริหารสมัยใหม่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ในปัจจุบันการบริหารงานหรือการจัดการองค์กรมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยมหรือบริโศคนิยมที่จะแสวงหากำไรและมีการแข่งขัน เพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่งทั้งในเชิงบริหารงาน และการพัฒนาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร จึงมีหลักการ บริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นกลยุทธ์ หรือหลักการในการบริหารด้านองภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ แล้วจะพบว่า มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะเน้นการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับใช้ระบบทุนนิยมหรือบริโศคนิยม ในช่วงแรกของการบริหารงานซึ่งอยู่ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม จะเน้นการบริหารงานในองค์กรเพื่อลดต้นทุนการผลิต และการผลิตสินค้าในปริมาณมาก ๆ แต่ในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารงาน เพื่อรองรับระบบการบริหารงานสมัยใหม่ เข้ามาปรับปรุงการบริหารงานขององค์กร จึงทำให้การบริหารงานมีความซับซ้อน ต้องใช้กลยุทธ์ด้านต่าง ๆ มาปรับเข้ากับระบบการบริหารงานสมัยใหม่ เข้ามาแทนที่ระบบเก่าโดยเพิ่มองค์ความรู้ในการบริหารงานเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ให้มีการเพิ่มทักษะเกี่ยวกับความรู้ความสามารถเข้ามาประกอบหลักในการพัฒนาการบริหารงานสมัยใหม่ โดยเฉพาะการแข่งขันขององค์กรที่มีความหลากหลาย จึงมีการนำเอาเรื่องสมรรถนะ เข้ามาใช้ในหลักการบริหารสมัยใหม่มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการระบุงทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถและความรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งเป็นผู้มีความสามารถดีที่สุดใน การแสวงหาความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป นำมาเป็นบุคลากรในองค์กร เพื่อสร้างความเป็นเลิศขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร เพื่อการแข่งขันที่มีศักยภาพเหนือกว่าองค์กรอื่น ๆ

ระบบบริหารงานสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาการในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การบริหารงานองค์กรมีองค์ประกอบสำคัญที่นักบริหารงานควรคำนึงเพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จประกอบไปด้วย เงิน วัสดุดิบ เครื่องจักรหรืออุปกรณ์และแรงงานหรือคน องค์ความรู้ในการบริหารงาน ในยุคต้น ๆ ของการพัฒนาการบริหารงานสมัยใหม่จะนึกถึงองค์ประกอบสำคัญดังกล่าว เพื่อพิจารณากำหนดเป้าหมายขององค์กรว่าจะมีทิศทางหรือแนวทางในการบริหารองค์กรอย่างไรแต่ต่อมาได้มีการพัฒนาระบบการบริหารงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรตามโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง จึงมีการสร้างระบบการบริหารงานที่เน้นคนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารงานสมัยใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายขึ้นได้มีแนวความคิดในการบริหารคนหรือทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรของตนเพื่อความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนการบริหารงานขององค์กร เพราะเนื่องจากประเทศไทยต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญของสังคมไทยหรือองค์กร ต้องให้ความสนใจเพราะว่าการบริหารจัดการจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเนื่องจากโลกในอนาคตเป็นโลกที่ทำงานในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพลวัตร

มากขึ้น การแข่งขันจะมีอัตราที่สูงขึ้นและเป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของความคาดหวังทางสังคม เพิ่มขึ้นและจะกดดันเรียกร้องในองค์กร มีการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการ องค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เนเซวิก (Knezevick. 1994 : 17 - 18 ; อ้างถึงใน วีระ ประเสริฐศิลป์. 2546 : 16)

ได้กำหนดบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ถึง 17 บทบาท ดังนี้

1. เป็นผู้กำหนดทิศทาง หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
2. เป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ หมายถึง การเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้มีอิทธิพลและแรงจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามกันได้
3. เป็นนักวางแผน เป็นผู้วางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา
4. เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้กำหนดโครงสร้างในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
5. เป็นนักจัดองค์การ เป็นผู้กำหนดโครงสร้างในการบริหารงานในสถานศึกษา
6. เป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
7. เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา
8. เป็นผู้สื่อสาร เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาคิดต่อและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
9. เป็นผู้แก้ความขัดแย้ง เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา
10. เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา
11. เป็นผู้จัดระบบงาน เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการพัฒนาการสถานศึกษา
12. เป็นผู้บริหารการเรียนการสอน เป็นผู้นำทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา
13. เป็นผู้บริหารบุคคล เป็นผู้สรรหา คัดเลือก รักษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา
14. เป็นผู้บริหารทรัพยากร เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง
15. เป็นผู้ประเมินผล เป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงสร้างต่าง ๆ ของสถานศึกษา

16. การเป็นประธานในพิธี เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานและพิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

17. เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกการประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน รวมทั้งการให้บริการวิชาการแก่หน่วยงานอื่น ๆ

กอร์ดัน (Gorton. 2003 : 100 - 101) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาไว้ 6 ประการ คือ 1) ฐานะเป็นผู้บริหาร 2) ฐานะเป็นผู้บริหารการสอนและด้านวิชาการ 3) ฐานะเป็นผู้รักษาระเบียบวินัย 4) ฐานะผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ 5) ฐานะผู้ประเมินผล และ 6) ฐานะผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

จากบทบาทของผู้บริหารมืออาชีพ ที่กล่าวอ้างมาแล้วข้างต้น สามารถพิจารณาได้ว่าผู้บริหารมืออาชีพจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจหลายประการ ดังนี้ 1) เป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย 2) จัดระบบงานและมอบหมายให้กับบุคลากรตามความสามารถ 3) นิเทศงานตัดสินใจแก้ปัญหาและอุปสรรค 4) กระตุ้น จูงใจ และให้กำลังใจแก่บุคลากร 5) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกองค์กร 6) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหารสถานศึกษา นับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานหรือองค์กร เพราะเป็นผู้กำหนดหรือวางแนวทางในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารมืออาชีพ จึงเป็นผู้มีความสำคัญมากในองค์กร ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้ศึกษาและกล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 63) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ ว่าความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อนและปัญหาอย่างไม่สิ้นสุด ในการดำเนินการสถานการณดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม จริยธรรม จึงทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่คาดหมายไว้

รุ่ง แก้วแดง (2545 : 9 - 10) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ คือความหวังของการศึกษาไทย เป็นความหวังสำหรับเยาวชนไทย ผู้เป็นอนาคตของชาติ และสังคมไทยโดยรวมแม้จะเริ่มด้วยการสร้างผู้บริหารต้นแบบจำนวนไม่มาก แต่การขยายผลอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง จะนำไปสู่การยกระดับผู้บริหารสถานศึกษาที่คุณภาพ และมาตรฐานไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประเทศใด ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพเหล่านี้ จะเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างแท้จริง

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2546 : 26) กล่าวว่า ในการบริหารงานจะต้องใช้ผู้บริหารที่ทรงประสิทธิภาพซึ่งมีข้อควรพิจารณา 4 ประการ คือ

- 1) ผู้บริหารที่เป็นผู้นำ คือผู้ที่มีผู้ตาม
- 2) ผู้บริหารที่เป็นผู้นำ ที่มีประสิทธิภาพไม่ใช่บุคคลที่จะต้องถูกรักถูกสรรเสริญ ความเป็นที่นิยมของคนทั่วไปไม่ใช่ลักษณะของผู้นำ แต่เป็นคนที่สร้างผลงานต่างหาก
- 3) ผู้บริหารแห่งอนาคตนั้นเป็นคนที่สามารถมองเห็นได้เด่นชัด เป็นคนริเริ่มตัวอย่าง ให้ให้เห็น
- 4) ความเป็นผู้บริหารและเป็นผู้นำ นั้นไม่ได้อยู่ที่อำนาจวาสนาหรือตำแหน่งหรือได้รับอภิสิทธิ์ต่าง ๆ มา หรือแม้กระทั่งเงิน แต่เป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบที่มีอยู่

ปีเตอร์ส (Peters. 2004 : 221) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทหลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ” จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น

จากแนวคิดของนักวิชาการศึกษารูปได้ว่า ในการบริหารงานนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความรับผิดชอบและเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ ผู้บริหารมืออาชีพมีความจำเป็นและความต้องการขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะถ้ามีผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพอยู่ในองค์กรแล้ว ก็จะสามารถแข่งขันกับองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนมีผลงานที่มีคุณภาพได้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

การจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและบริหารสถานศึกษา มืออาชีพจึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ นักวิชาการ นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพไว้ ดังนี้

จำลอง นักพ่อน (2543 : 61 - 63) กล่าวถึงคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว (Character) ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะทั่วไปของผู้นำ หรือผู้บริหารองค์กร มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
 - 1.1 มีความรับผิดชอบสูง
 - 1.2 มีความขยันหมั่นเพียร

- 1.3 มีความอดทน / อดสาหะ
- 1.4 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.5 มีความริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.6 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / กระตือรือร้นในการทำงาน
- 1.7 มีทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ
- 1.8 มีการรักษาระเบียบวินัยที่ดี
- 1.9 มีความตรงต่อเวลา / การบริหารเวลา
- 1.10 มีบุคลิกภาพที่ดี

2. ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (Abilities) ที่ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีเพิ่มเติม คือ

- 2.1 ด้านความรู้ความสามารถในเชิงวางแผน (Planner) กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ การควบคุม การติดตามงาน การจัดระบบงาน และประเมินผล
- 2.2 มีความรู้ความสามารถในเชิงผู้นำ (Leadership) กล่าวคือ มีทักษะ และความรู้เรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การบริหารเชิงกลยุทธ์ การใช้เทคนิคการบริหารสมัยใหม่ การบริหารคน เป็นต้น
- 2.3 มีความรู้ความสามารถการเป็นนักการจัดการ (Manager) คือระดมทรัพยากร การบริหารทั้งหมดมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างสูงสุดมีประสิทธิภาพมากที่สุด
- 2.4 มีความรู้ความสามารถในการเป็นนักวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แสวงหาความรู้ นวัตกรรม และรูปแบบใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน
- 2.5 การเป็นนักประสาน และประสานประโยชน์ (Coordinator and Bargaining) เช่น ความสามารถในการประสานงานการประชุม การบริหารงานในเชิงกรรมการ เป็นต้น
- 2.6 ความรู้ความสามารถในเชิงการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ (Communication Skill) ได้แก่ ความรู้และทักษะการใช้ภาษา นอกเหนือจากภาษาไทยแล้ว จะต้องรู้ภาษาที่สอง (ภาษาอังกฤษ) และใช้งานได้เป็นอย่างดี
- 2.7 มีความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Technological Skill) เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ Word และ Program ต่าง ๆ การใช้ Internet OA / ICT ทุกประเภทเพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน และการศึกษาข้อมูลข่าวสาร
- 2.8 เป็นผู้มีพลัง หรือศักยภาพที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไม่จำกัด จะนำมาสู่การทุ่มเท การระดมกำลังความคิด กำลังกาย และกำลังใจมาสู่ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

3. ประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา (Experience and Achievement) เป็นการประเมินผลงานและประสบการณ์ที่ผ่านมาในภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติซึ่งจำแนกได้ดังนี้

3.1 คุณวุฒิ / ประสบการณ์ / ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาตามภารกิจหน้าที่มอบหมายให้ปฏิบัติ

3.2 การศึกษา / ฝึกอบรม / การดูงาน

3.3 การผลิตผลงานทางวิชาการ / เอกสาร / การวิจัย / ตำรา เป็นต้น

3.4 ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในช่วงที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถและงานที่ปฏิบัติจนบรรลุผล

3.5 แผนการดำเนินงาน / แผนพัฒนางาน ฯลฯ ในตำแหน่งที่ที่จะปฏิบัติงาน

สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพว่าเป็นกัปตันที่ชำนาญทางที่นำไปสู่จุดหมายและนำไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีลักษณะที่ดี หลักการสำคัญในการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วงานบริหารจะต้องทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานอย่างพึงพอใจของสมาชิก และงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ภายใต้วงเวลา และงบประมาณที่จำกัด ถ้าสามารถทำได้ก็ถือว่าเยี่ยม แต่อย่างไรก็ตามความเป็นผู้บริหารที่เก่งดี มีคนชื่นชมศรัทธานั้น บางครั้งต้องขึ้นกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ด้วยที่เรียกว่า “สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ” ซึ่งลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพต้องมีลักษณะ 20 P ดังนี้

1. Psychology ผู้บริหารต้องมีจิตวิทยาในการบริหารคน รู้นิสัยใจคอของลูกน้องเป็นอย่างดี ที่เรียกว่า “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาใจคอของแต่ละคนว่า เป็นคนอย่างไร หรือ การบริหารใครต้องวิเคราะห์เขาก่อนอันดับแรก

2. Personality ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดีตั้งแต่การแต่งกาย การเดิน การยิ้มแย้มแจ่มใสการพูดจาควรมีหลักเกณฑ์ที่เชื่อถือ และควรมีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความประทับใจ รวมทั้งการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน มารยาทต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงทุก ๆ ด้าน

3. Pioneer ผู้บริหารมืออาชีพต้องกล้าได้กล้าเสีย ผู้บริหารต้องวางแผนเชิงรุกเพื่อให้คนยอมรับศรัทธาต้องทนกับความเหน็ดเหนื่อยและมีความมานะอดทนเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

4. Poster ผู้บริหารมืออาชีพ ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีและการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด คือ मुखปาฐะ

5. Parent ผู้บริหารมืออาชีพ ต้องเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองและต้องมีพรหมวิหารธรรม 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาและผู้บริหารต้องวางตัวเป็นกลางให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย
6. Period ผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นคนตรงเวลา การทำงานตรงเวลาสะท้อนให้เห็นว่าเป็นชื่อสัตย์ได้ทางหนึ่ง และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
7. Pacific ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความสุข รอบคอบ ใจเย็น ถ้ามีความสุข รอบคอบทำให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าประมาทงานอาจจะเสียหายภายหลัง และมีกลยุทธ์ที่ยอดเยี่ยม ดังสำนวนภาษาอังกฤษที่ว่า “a snake in the grass” เปรียบเสมือน “เลื้อยซ่อนเล็บหรือคมในฝัก”
8. Pleasure ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีอารมณ์ขัน แก่สถานการณ์ในช่วงที่ตึงเครียดได้ จะช่วยให้คนอื่นไว้วางใจ ตลอดจนการทำงานเป็นไปด้วยความสุขไม่เคร่งเครียด
9. Prudent ผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมองการณ์ไกลหรือมีวิสัยทัศน์และผู้บริหารมืออาชีพต้องทันสมัยอยู่ตลอดเวลาและสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง
10. Principle ผู้บริหารมืออาชีพต้องยึดหลักการเป็นหลัก รวมทั้งทฤษฎีต่าง ๆ ที่สามารถอ้างอิงหรือพิสูจน์ได้
11. Perfect งานที่เกิดขึ้นต้องให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ และมีความครบถ้วน ถูกต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นคุณภาพของงานเป็นหลัก
12. Point งานที่ทำต้องมีวัตถุประสงค์แน่นอนชัดเจนสามารถดำเนินไปอย่างมีทิศทาง
13. Plan งานที่ทำต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและพึงระลึกอยู่เสมอว่า “งานใดก็ตามถ้ามีการวางแผนงาน งานนั้นสำเร็จไปแล้วครึ่งทาง”
14. Pay ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีการกระจายงานอย่างทั่วถึงและให้รางวัลบุคคลที่ทำผลงานดีเด่น เพื่อเป็นขวัญกำลังใจกับบุคคลที่สร้างสรรค์ผลงานให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอจะช่วยให้บุคลากรมุ่งมั่นทำงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป
15. Participation ผู้บริหารมืออาชีพต้องให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมและมองเห็นความสำคัญในการทำงาน พร้อมจะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
16. Pundit ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้เรื่องงานที่จะทำอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

17. Politic ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง บางครั้งต้องทำตนเหมือนนักการเมืองเข้ากับคนได้ทุกชั้น ตลอดจนกลุ่มบ้าง อย่าแข็งเกินไป

18. Poet ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความสามารถด้านสำนวนโวหาร เพราะถ้าเรามีความสามารถด้านการเขียนจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง และเกิดความศรัทธาจากคนอื่น

19. Perception ผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมีความสามารถในการหยั่งรู้ คาดการณ์ ตรวจสอบและทบทวนสิ่งที่คาดการณ์ไว้ ตลอดจนบันทึกเหตุการณ์และเลือกใช้อย่างเหมาะสม

20. Psycho ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีจิตวิญญาณของนักบริหาร เป็นผู้มีความรักในอาชีพครุเป็นนักบริหารที่มีอุดมการณ์และปณิธานที่แน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาสังคม ตลอดจนการปฏิรูปสังคม โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานผู้บริหารต้องรักในศักดิ์ศรีในสถาบัน และของตนเองไม่ถูกลูกค้อนอาชีพของตนเองและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย ตลอดจนจรรยาบรรณในอาชีพของตน

ดังนั้นการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (Professional Director) นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งความพร้อมของตนและครอบครัว ตลอดจนการยอมรับจากสมาชิกในสถาบันและชุมชน ถ้าผู้บริหารมีจิตใจที่มุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการทำงานตลอดจนนำ 20 P ประกอบในการทำงานหรือเป็นแนวทางก็สามารถสร้างความเชื่อมั่น ได้ทางหนึ่งที่จะพาเราไปสู่เส้นทางของมืออาชีพ ตลอดจนสามารถนำพาบุคคลในหน่วยงาน สร้างสรรค์พัฒนาสังคม พัฒนาหน่วยงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27 - 31) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ควรมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

1. มองไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพต้องมีทักษะในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบาย และวิธีการทำงานที่ชัดเจน

2. สามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสม

3. ไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งสังคมภายนอกและภายในองค์กร ทั้งในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งรู้จักวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาอีกด้วย

4. ความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทั่วถึงทุกระดับองค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา บริหารการศึกษามีอาชีพต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดี

5. ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องสามารถวางแผนบุคลากรสรรหา คัดเลือก กำหนดระบบการงบประมาณ ความก้าวหน้าในอาชีพการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้ทราบแนวความคิด ทักษะคิดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารทรัพยากรบุคคล

6. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ไม่ว่าจะทางตรง และทางอ้อม

ถวิล อนุรักษ์ (2544 : 17 - 19) ได้กำหนดคุณลักษณะของนักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ว่าควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กล้าตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหารมืออาชีพต้องมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนที่สุขุมรอบคอบมีเหตุมีผลในการตัดสินใจ โดยยึดภายิตที่ว่า “ก่อนจะเชื่อสิ่งใดให้พิสูจน์ ก่อนจะพูดให้ยั้งคิดวินิจฉัย ก่อนจะทำกิจกรรมงานใด ๆ คิดให้รอบคอบจึงขอปด”

2. ใฝ่ต่อข้อมูล นักบริหารมืออาชีพจะต้องทันสมัยใฝ่ต่อข้อมูลหรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ฉะนั้นจึงต้องเป็นผู้ติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งจากวิทยุ หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน เป็นต้น

3. เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ นักบริหารมืออาชีพ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล สามารถมองเห็นภาพในอนาคตและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

4. ซื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน นักบริหารมืออาชีพ จะต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นประการหนึ่งคือ “ความซื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน” นอกจากจะเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ต้องมีการสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏต่อสายตาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ

5. ประสานสัมพันธ์ นักบริหารมืออาชีพ จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่สามารถประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานได้

6. คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ นักบริหารมืออาชีพจำเป็นต้องคิดหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ นั่นคือ “หลักการทำงาน” เช่น

6.1 “ต้องรู้ว่าทำอะไร” ตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายไว้ชัดเจนมีสติสัมปชัญญะกำกับการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้ไม่หวั่นไหววัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสั้น ๆ

6.2 “ต้องรู้ว่า จะทำอะไร” โดยเลือกวิธีการหลาย ๆ วิธี แล้วตัดสินใจนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

6.3 ต้องตั้งใจทำ คือ มีความจริงใจ หรือตั้งใจทำงานนั้น ๆ ให้บังเกิดผลสำเร็จ

6.4 เต็มใจทำงาน คือ ทำงานให้สนุก และมีความสุขกับงานที่ทำ

6.5 สุขุมรอบคอบในการทำงาน โดยเฉพาะภาวะทางอารมณ์ของผู้นำต้องมี

6.6 มีใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ในการทำงาน ไม่โลเลที่จะดำเนินงานที่ได้วางไว้

6.7 ประเมินผลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยใจเป็นกลาง ยุติธรรม

เปิดเผย

7. จูงใจเพื่อนร่วมงาน นักบริหารมืออาชีพ จำต้องมีบุคคลที่สามารถโน้มน้าว หรือจูงใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่องานสูง เช่น ใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ให้รางวัลหรือบำเหน็จความชอบ

8. ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค นักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อปัญหาอุปสรรคที่กำลังเผชิญและพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างสันติสุข ไม่หนีปัญหาและไม่หมกหมมปัญหาไว้ ประคองดินพอกหางหมู

9. รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ นักบริหารมืออาชีพจะต้องรู้จักยืดหยุ่น และอ่อนตัวตามเหตุการณ์นั้น ๆ ไม่ตึงเกินไปหรือไม่หย่อนเกินไป บางครั้งก็ต้องดำเนินการในสายกลางแต่บางครั้งต้องมีความเด็ดขาด เพื่อจะแก้ปัญหาให้สงบหรือเรียบร้อย

10. บริหารงานแบบมีส่วนร่วม นักบริหารมืออาชีพจะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ โดยเฉพาะเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสถานศึกษาและคณะกรรมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารมืออาชีพ ว่าควรประกอบด้วย

1. เป็นนักบุกเบิก (Pioneer) ผู้บริหารมืออาชีพควรมีจิตใจที่ชอบค้นหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น เช่น ใช้เทคนิคการบริหารงานรูปแบบใหม่ เปิดตลาดใหม่ผลิตสินค้าใหม่หรือบริหารรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องถือว่าการบุกเบิกทำสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้คือความท้าทายที่น่าค้นหาคำตอบเพื่อพิสูจน์แนวคิดว่าสามารถกระทำได้หรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องทุ่มเทความสามารถเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามต้องการ

2. มีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการบริหารงานผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินงานขององค์กรให้

เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยน โดยต้องยอมรับความเป็นจริงและการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้มากขึ้น

3. มีความทันสมัย (Modern) โดยการก้าวทันโลกทันเหตุการณ์และต้องก้าวทันคู่แข่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อจะได้เพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

4. มีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้บริหารมืออาชีพควรคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวขององค์กร โดยการให้ความสำคัญแก่การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการทำงานให้แก่องค์กร ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการพัฒนาเป็นหัวใจขององค์กรที่เป็นภารกิจสำคัญซึ่งผู้บริหารต้องกระทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

5. เป็นนักสู้ (Determined Fighter) เพราะโลกในยุคไร้พรมแดนแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยกันแต่ก็มีการแข่งขันต่อสู้ในเชิงเศรษฐกิจควบคู่กันไปด้วย ทำให้ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีความพร้อมที่จะแข่งขันกับนานาประเทศ ในระดับโลกทุกรูปแบบ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นก็พร้อมจะเผชิญกับความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งในมุมมองและมุมลบ โดยผู้บริหารจะต้องสามารถปรับตัวและแก้ไขสถานการณ์ที่เลวร้ายให้กลายเป็นดี

6. เป็นนักประสาน (Coordination) ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องสามารถประสานทุกฝ่ายเข้าหากันเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีบทบาทร่วมกับภาครัฐในการประสานประโยชน์ของส่วนร่วมรวมกันเพื่อจะได้ขจัดปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจเติบโตของประเทศชาติโดยรวม

7. มีจรรยาบรรณและจริยธรรม (Ethics) ผู้บริหารมืออาชีพควรมีความรับผิดชอบในวิชาชีพและมีจริยธรรมและคุณธรรมสำหรับเป็นกรอบแนวคิดในทางปฏิบัติผู้บริหารควรประพฤติและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมเพื่อสร้างศรัทธาโดยการยึดมั่นในธรรมไม่ใช่อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบไม่ละทิ้งอุดมการณ์โดยหวังผลประโยชน์อันมิควรได้สังคมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 5 - 9) ได้กล่าวถึงในหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่บ่งบอกว่ามีคุณงามความดี เป็นแบบอย่างของผู้มีมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพ

ชั้นสูง ตัดสินใจในกรอบความคิดทางจริยธรรม มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในชุมชนของโรงเรียนมีความปรารถนาดี ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย โดยเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ
- 1.2 การบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา
- 1.3 การบริหารจัดการภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการสร้างวิสัยทัศน์พัฒนาโรงเรียนชุมชน มุ่งเน้นการสอนและการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงองค์กร วิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจ วางแผนกลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นำเสนอวิสัยทัศน์สู่ชุมชนสังคมของโรงเรียน ตรวจสอบติดตาม และทบทวนวิสัยทัศน์ ภารกิจของชุมชน ของโรงเรียน โดยเป็นผู้นำด้านการจัดระบบในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้
- 2.2 การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2.3 การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.4 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการพัฒนากิจกรรมการสอน การเรียนรู้ของครูและนักเรียน ร่วมมือกับครูวางแผนและจัดหลักสูตรพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นการปฏิบัติเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการจัดโครงสร้างองค์กร สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ สนับสนุนและตอบสนองการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน มีกลยุทธ์ในการประเมินเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนอำนวยความสะดวกในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยเป็นผู้นำด้านวิชาการในเรื่องต่อไปนี้

- 3.1 การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ
- 3.2 การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนการสอน
- 3.3 การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา
- 3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
- 3.5 การประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกำหนดแผนการดำเนินการและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บริหารจัดการความหลักและกระบวนการเน้นการกระจายอำนาจ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม จัดลำดับความสำคัญของงาน ทบทวนโครงสร้างองค์กรและระบบการจัดการ พัฒนาระบบและกระบวนการวางแผนงบประมาณ จัดทำรายงานการปฏิบัติการตามแผน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร สร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียน กำหนดตำแหน่งสายงานการบังคับบัญชา ติดตามดูแลการปฏิบัติงานและประเมินผลงาน ที่ให้ลงมือปฏิบัติ โดยเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการในเรื่องต่อไปนี้

- 4.1 การวางแผนกลยุทธ์
- 4.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 4.3 ผู้บริหารผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- 4.4 การบริหารความขัดแย้ง
- 4.5 การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.6 เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่

5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการนำจุดหมายและนโยบายที่มีประโยชน์มาใช้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน สร้างความมั่นคงและสร้างโอกาสทางการศึกษา นำข้อเสนอแนะมาสร้างสิ่งสนับสนุนเป้าหมายและโครงการต่าง ๆ นำมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมของสังคม ชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและกำหนดนโยบาย เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผน ริเริ่มโครงการและสร้างวิสัยทัศน์การศึกษา ปรับปรุงการศึกษาของนักเรียน ประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ของนักเรียนและโรงเรียน นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ โดยเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนในเรื่องต่อไปนี้

- 5.1 การบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม
- 5.2 การบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารในเรื่องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งและข้อจำกัดบนพื้นฐานองค์ความรู้เรื่องผู้นำในยุคปัจจุบัน สามารถประเมินเป้าหมายการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จ สามารถวางเป้าหมายในระยะยาวในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตวิญญาณ จัดลำดับความสำคัญของงานมีเป้าหมายในการทำงานและพยายามทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278) ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะเปลี่ยนไปโดยผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. ความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง
2. เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม
3. เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี
4. เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ
5. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของโรงเรียนในทางสร้างสรรค์

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34 - 36) ได้กล่าวถึงลักษณะของนักบริหารการศึกษามีอาชีพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย

1. มีพื้นฐานเดิมเป็นทุนมีความเป็นผู้นำตามธรรมชาติเดิมเป็นทุน ดังนี้
 - 1.1 ความถนัด (Aptitude) ในการเป็นผู้นำ
 - 1.2 ลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เช่น เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ชอบการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. มีการศึกษา นักบริหารมีอาชีพควรได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างต่ำ ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ดังนี้
 - 2.1 การบริหารและการจัดการศึกษา
 - 2.2 จิตวิทยาการทำงานกับคนอื่น
 - 2.3 พื้นฐานการศึกษาค้นคว้าวิจัย
 - 2.4 บริบททางการบริหารการศึกษา
 - 2.4.1 ระเบียบกฎหมาย
 - 2.4.2 สังคมวิทยา
 - 2.4.3 ปรัชญา
 - 2.4.4 เศรษฐกิจ
 - 2.4.5 การปกครอง
3. บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ
 - 3.1 น่าเสียงการพูดน่าฟังเข้าใจง่าย
 - 3.2 อารมณ์มั่นคง (Emotion Quotient : EQ)
 - 3.3 เข้มแข็งแต่ถ่อมตน

- 3.4 กิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม
- 3.5 การแต่งกายสอดคล้องกับกาลเทศะ
4. มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 4.1 มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง
 - 4.2 ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง
 - 4.2.1 มีความโปร่งใส
 - 4.2.2 มีความยุติธรรม
 - 4.3 ซื่อสัตย์ไม่คอร์รัปชัน
 - 4.4 อุดหนุนอดกลั่น
 - 4.5 รับทั้งผิดและชอบ
 - 4.6 เสียสละ
 - 4.7 เป็นคนดีของสังคม
5. มีความสามารถความชำนาญ ในเรื่องต่อไปนี้
 - 5.1 การบริหารจัดการศึกษาตามหลักวิชา
 - 5.2 นำองค์กรไปสู่เป้าหมายยึดการบริหาร โดยองค์คณะบุคลากรมีส่วนร่วม
 - 5.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
 - 5.4 ประสานงานเพื่อผลงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 5.5 ปรับเปลี่ยนเทคนิคเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง
6. มีความรู้ลึกและรู้รอบในเรื่องต่อไปนี้
 - 6.1 การบริหารจัดการ
 - 6.2 การจัดการศึกษา
 - 6.3 ระเบียบกฎหมาย
 - 6.4 บริบททางสังคม
 - 6.5 การวิจัย
 - 6.6 จิตวิทยาการบริหาร
7. การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษาเพื่อ
 - 7.1 เป็นหลักประกันการบริหารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
 - 7.2 จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
 - 7.3 เป็นหลักประกันคุณภาพ
 - 7.4 ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ

7.5 นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

7.6 มุ่งมั่นปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 24 - 43) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญจำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถมองเห็นภาพในอนาคต และมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหาร โดยการประพฤติตนแบบตรงไปตรงมาไม่คิดคดผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจมียินดีในความสำเร็จของผู้อื่น โดยไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้งไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่และอำนาจหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง

3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดพลิกแพลงแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดีมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระไม่ชอบตามอย่างใคร ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการใช้สมาธิ พินิจพิเคราะห์ความคิดอย่างถี่ถ้วน ชอบเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ชอบแสดงออกมากกว่าที่จะเก็บกดไว้ มองการณ์ไกล และมีความสามารถในการคิดหลายแง่หลายมุม

4. ด้านบุคลิกภาพที่ดี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงพฤติกรรมรวมของบุคคล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ หรือมีลักษณะเฉพาะคน ๆ หนึ่งประกอบด้วยบุคลิกภาพภายในจะแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญาและบุคลิกภาพภายนอก จะแสดงออกทางด้านรูปร่าง ทรวดทรง การแต่งกาย ท่าทางการวางตัว นิสัย ความสามารถ รสนิยม

5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมรับผิดชอบ โดยใช้ความเห็นพ้องต้องกัน โดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นหลักและมอบหมายงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

6. ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกให้เห็นถึงการตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง โดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง

และพวกพ้องไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีความมุ่งมั่นในการบริหารเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและไม่เอารัดเอาเปรียบหรือเห็นแก่ได้โดยไม่นึกถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น

จันทิมา พลอินทร์ (2555 : 30 - 60) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สำคัญ ไว้ 8 ข้อ ดังนี้

1. ทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารตัดสินใจใช้ในการแก้ปัญหาขององค์กร หรือการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากโครงสร้างองค์กร พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง พฤติกรรมผู้บริหารที่เป็นคนทันสมัยไวต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมภายนอกและภายในองค์กร และมีการติดตามข่าวสารอยู่เสมอทั้งจากวิทยุ หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน

3. ความอดุสาหะ หมายถึง ความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ความเอาใจใส่หน้าที่การงาน กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ความมานะบากบั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและแก้ปัญหา การอุทิศให้กับทางราชการ

4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ เป็นความคิดริเริ่มแรกที่ไม่ซ้ำแบบใคร ส่วนความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม และพัฒนาขึ้นเป็นความคิดใหม่ที่ต่อเนื่องและมีคุณค่า

5. การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับการมีความสามารถสองอย่างที่สำคัญ สามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไปและจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกาย สุจริตใจ ด้วยความคิดความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากความอคติและด้วยความถูกต้องตามเหตุผลด้วยจึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วน

6. กล้าตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์และหาทางเลือก เพื่อนำไปสู่ขั้นของการปฏิบัติ การตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบ เพื่อประสิทธิภาพของการบริหารองค์กร

7. คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกให้เห็นถึงการตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง โดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ไม่จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีความมุ่งมั่นในการบริหารเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและไม่เอารัดเอาเปรียบเห็นแก่ได้โดยไม่นึกถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น

8. ความรู้ด้านวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่เป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสม สามารถผลิตผลงานที่โดดเด่นแตกต่างจากผู้บริหารอื่น ๆ มีความรับผิดชอบต่อผลงาน และผลิตผลงานอย่างมีคุณภาพเสมอ

รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 64 - 65) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพได้ 8 ประการ ดังนี้

1. มีภาวะวะผู้นำ หมายถึง การมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือให้การสนับสนุน เป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้
2. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หมายถึง การมีความสามารถมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคตและคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำด้วยสายตาที่กว้างไกล จากประสบการณ์ที่สะสมมองเห็นภาพรวมทั้งระบบ มีข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ ทันสมัย ทำให้กะเก็งเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงความเป็นจริง และสามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารองค์กรให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้
3. มีคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติจนเกิดความเคยชินและกระทำไปด้วยจิตสำนึกว่าเป็นความดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา เป็นผู้มีความรักในอาชีพครุ มีอุดมการณ์และปณิธานที่แน่วแน่ ในการแก้ไขปัญหาสังคม มีความประพฤติดี ตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริง ใช้ดุลยพินิจโดยปราศจากความลำเอียง และพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างยุติธรรมเป็นกลางและโปร่งใส
4. มีบุคลิกภาพดี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรมที่เป็นกิจนิสัยประจำตัวเป็นที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพ น่าศรัทธา แก่ผู้พบเห็น โดยทั่วไป
5. มีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรือที่อยู่ในความดูแลของตน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเป็นคนซื่อสัตย์ได้ทางหนึ่ง และเป็นตัวอย่างลูกน้องได้อีกด้วย มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามกฎที่กำหนด เห็นความสำคัญของงาน สำนึกในความรับผิดชอบ และความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ เห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนรวมมากกว่าประโยชน์สุขส่วนตัว
6. เป็นนักวิจัยและพัฒนา หมายถึง การให้ความสำคัญแก่การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการทำงานให้แก่องค์กร ต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการพัฒนาเป็นหัวใจขององค์กรที่เป็นภารกิจสำคัญ ซึ่งผู้บริหารต้องกระทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

7. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย หมายถึง พฤติกรรมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมอันดีงาม และคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึก การใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและฉลาด มีความถูกต้องเหมาะสม ดำรงชีวิตให้พออยู่พอกิน ทำให้เกิดการสมดุลในการดำรงชีพ

8. มีใบประกอบวิชาชีพ หมายถึง การมีหลักฐานการอนุญาตให้ผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมตามมาตรา 43 ของ พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 เป็นผู้มีสิทธิในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการศึกษาหลายท่าน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะประจำตัวของผู้บริหารที่แสดงออกมาให้เห็นถึงความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจในการใช้หลักวิชาการประยุกต์กับความสามารถของตนเอง รู้จักใช้ศิลปะควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงาน จนทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามแนวคิดของนักวิชาการศึกษาและผู้วิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ดังนี้

	จำลอง นักพ็อน (2543 : 61-63)	สมชาย เทพแสง (2543 : 20-23)	สุรศักดิ์ ปาเส (2543 : 27-31)	ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17-19)	ทองอิตพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127-136)	วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 5-9)	รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278)	ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34-36)	ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 24-43)	จันทิมา ผลอินทร์ (2555 : 30-60)	รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 64-65)	รวม
คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ												
1. มีความรับผิดชอบสูง	✓										✓	2
2. มีความขยันหมั่นเพียร	✓											1
3. มีความอดทน/อดสาหัส	✓			✓						✓		3
4. มีความซื่อสัตย์	✓			✓					✓			3

ตาราง 2.1 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้บริหาร มืออาชีพ	คุณลักษณะของผู้บริหาร มืออาชีพ										รวม	
	จำลอง นักฟิสิกส์ (2543 : 61-63)	สมชาย เทพแสง (2543 : 20-23)	สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27-31)	ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17-19)	ทองอทิพภา วิริยะพันธ์ (2546 : 127-136)	วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 5-9)	รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278)	ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34-36)	ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 24-43)	จันทิมา ผลอินทร์ (2555 : 30-60)		รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 64-65)
5. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	✓			✓					✓	✓		4
6. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์/ กระตือรือร้นในการ ทำงาน	✓											1
7. มีทักษะในการวินิจฉัย สั่งการ	✓		✓							✓		3
8. มีระเบียบวินัย	✓											1
9. มีความตรงต่อเวลา/ การบริหารเวลา	✓	✓										2
10. มีบุคลิกภาพดี	✓	✓						✓	✓		✓	5
11. มีวิสัยทัศน์		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	7
12. การบริหารงานแบบมี ส่วนร่วม		✓		✓			✓	✓	✓			4
13. การสร้างแรงจูงใจ		✓		✓								2
14. คุณธรรม จริยธรรม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
15. ด้านการบริหารจัดการ		✓				✓	✓					3
16. ไวต่อการรับรู้ข่าวสาร			✓	✓					✓	✓		3
17. การประสานสัมพันธ์				✓		✓	✓		✓			4

ตาราง 2.1 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้บริหาร มืออาชีพ	คุณลักษณะของผู้บริหาร มืออาชีพ											
	จำลอง นักฟ้อน (2543 : 61-63)	สมชาย เทพแสง (2543 : 20-23)	สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27-31)	ถวิศ อรัญเวศ (2544 : 17-19)	ทองอทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127-136)	วีระ ประเสริฐศิริศิลป์ (2546 : 5-9)	รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278)	ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34-36)	ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 24-43)	จันทิมา พลอินทร์ (2555 : 30-60)	รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 64-65)	รวม
18. การตัดสินใจ				✓			✓		✓			3
19. ด้านวิชาการ							✓					2
20. ด้านสังคมและชุมชน							✓					1
21. ด้านการจัดระบบ			✓			✓						2
22. นักบุกเบิก					✓							1
23. มีความทันสมัย					✓							1
24. วิจัยและพัฒนา					✓					✓		2
25. เป็นนักต่อสู้					✓							1
26. บริหารทรัพยากร			✓									1
27. ความรู้ด้านวิชาชีพ									✓			2
28. มีภาวะผู้นำ										✓		1
29. มีจิตสำนึกอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย										✓		1

จากแนวคิดของนักวิชาการศึกษาและนักวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพจะเห็นว่าคุณลักษณะมืออาชีพที่มีการกล่าวถึงมากที่สุด (มีความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านการประสานสัมพันธ์ 5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 6) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

จากการสังเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ จากนักวิชาการศึกษาและนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน สามารถสรุปคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผู้บริหาร เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน แนวการปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นที่อยู่ในองค์กร หากผู้บริหารเป็นชาติจิตสำนึกในการวางนโยบายและยึดแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม อาจทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพและมีคุณธรรม ย่อมส่งผลดีต่อองค์กรและสังคมโดยรวม

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคุณธรรม จริยธรรมไว้ดังนี้ สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) กล่าวว่า มีคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ผู้บริหารต้องมีพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่งวางตัวเป็นกลางให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27 - 33) กล่าวว่า มีคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ผู้บริหารสามารถจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่างไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17 - 19) กล่าวว่า ชื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน นักบริหารมืออาชีพ จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ต้องมีการสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏต่อสายตาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) กล่าวว่า จริยธรรมในชุมชนของโรงเรียนมีความปรารถนาดี ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีจรรยาบรรณและจริยธรรม (Ethics) ผู้บริหารมืออาชีพควรมีความรับผิดชอบในวิชาชีพและมีจริยธรรมและคุณธรรมสำหรับเป็นกรอบแนวคิดในทางปฏิบัติผู้บริหารควรประพฤติและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมเพื่อสร้างศรัทธาโดยการยึดมั่นในธรรมไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบไม่ละทิ้งอุดมการณ์โดยหวังผลประโยชน์อันมิควรได้สังคมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 5 - 9) กล่าวว่า การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่บ่งบอกว่ามีคุณงามความดี เป็นแบบอย่างของผู้มีมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพชั้นสูง ตัดสินใจในกรอบความคิดทางจริยธรรม มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34 - 36) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง ซื่อสัตย์ อดทน อดกลั้น รับทั้งผิดและชอบ เสียสละและเป็นคนดีของสังคม

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550 : 40) คุณธรรม หมายถึง การคิดและทำคุณงามความดีเป็นประจำของคนในชุมชน สังคม และประเทศชาติเพื่อผลประโยชน์ของส่วนร่วม

โคสเคย์ (Costley. 2004 : 504) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความถูกต้องและผิดของความดีกับความชั่ว คุณลักษณะมักจะเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มบุคคล ซึ่งแต่ละคนอาศัยหรือทำงานร่วมด้วยกัน

เรสต์ (Rest. 2005 : 4 - 5) กล่าวว่า คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร คือ การกระทำทุกอย่างให้เกิดคุณแก่ตน แก่คน และแก่กิจการงาน การกระทำทั้งทางกาย วาจาใจ ให้บังเกิดคุณให้บัณฑิตในการบริหารงานของผู้บริหาร

คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงคุณงาม ความดี ทั้งทางกาย วาจาใจ ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง ซื่อสัตย์ อดทน อดกลั้น เสียสละและเป็นคนดีของสังคม มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม

ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม นับว่าเป็นแนวทางพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคน ถ้าหากทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันไม่มีคุณธรรม จริยธรรม สังคมจะเกิดความสับสนวุ่นวาย ไม่น่าอยู่ แต่ถ้าเมื่อใดที่ทุกคนรู้การปฏิบัติตนตามหลักธรรมแล้วสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จำเรณูรัตน์ เชื้อจันทร์ (2548 : 40) ได้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญต่อผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำ หรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญต่อผู้บริหารดังนี้

1. ความสำคัญต่อการสร้างภาวะผู้นำ ผู้นำคือ ผู้ที่แสวงหาความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ส่วนผู้บริหารคือ ผู้ดำเนินงานตามการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุผล ทั้งผู้นำและผู้บริหารจึงเป็นเสมือนหัวก้อยของเหรียญ แต่การที่จะได้รับการยอมรับเพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำจะต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วน

ร่วมเป็นต้น คุณธรรม จริยธรรมเป็นลักษณะของความดีมีคุณธรรม จริยธรรม ก็จะได้รับความนับถือ เท่ากับเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้น

2. ความสำคัญต่อการจูงใจ การบริหารงานนอกจากจะวางระบบการบริหารที่ดีแล้วยังต้องสร้างจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล หรือการลงโทษ เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงในกาสร้างแรงจูงใจที่ดีที่สุดคือ การทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าได้ปฏิบัติหน้าที่กับผู้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ดังนั้นถ้าผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมก็เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี

3. ความสำคัญต่อการสร้างผลงาน การดำเนินงาน โครงการหรืองานประจำใดๆที่ได้รับ การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่คุ้มค่าในการใช้งบประมาณ เป็นสิ่งที่เห็นได้ว่าขาดคุณธรรม จริยธรรมมีการทุจริตคอร์รัปชันแฝงอยู่ในกระบวนการดำเนินงาน ถ้าการบริหารไม่ว่าระดับใดหรือฝ่ายใดก็ตามยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมไม่โลภ ไม่อยากได้ในสิ่งที่ไม่ควรได้ เมื่อมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว การใช้งบประมาณก็จะทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผลงานต้องเกิดขึ้นและคุ้มค่ามากที่สุด

ประทวน บุญรักษา (2552 : 10 - 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมว่าเป็นธรรมะที่อยู่คู่กันมีความหมายใกล้เคียงกัน และเมื่อนำไปใช้ก็ต้องใช้ควบคู่กัน ถ้าแยกออกเป็นส่วนๆ จะทำให้ไม่สมบูรณ์นัก และถ้ามองถึงความสำคัญก็ต้องมองที่คุณธรรม จริยธรรมพร้อมกันไป ซึ่งสามารถมองได้ว่า คุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ สังคมใดขาดคุณธรรมมากสังคมนั้นจะมีความสับสนวุ่นวายยากแก่การพัฒนา ในวงการนักบริหารก็เช่นเดียวกัน ถ้าขาดคุณธรรม จริยธรรม จะทำให้การบริหารเป็นได้ด้วยความยากลำบาก ดังนั้นคุณธรรม จริยธรรมจึงมีความสำคัญดังนี้

1. มีความสำคัญต่อสังคม สังคมเป็นแหล่งรวมกันของผู้คนที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแตกต่างทางความคิด เป็นความแตกต่างที่สำคัญ เพราะความคิดเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำ เมื่อความคิดของคนในสังคมแตกต่างกันจะเกิดการกระทำที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายตามไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งต่างๆตามมา ดังนั้นสังคมต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมความคิดและการปฏิบัติของผู้คนไม่ให้ไปคิดและกระทำอันเป็นการละเมิดผู้อื่น แต่ละคนต่างยึดถือในหลักศีลธรรม คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ยึดหลักกัลยาณธรรม ข้อที่เป็นจริยธรรมพื้นฐานแล้ว สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง

2. ความสำคัญต่อหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานใดมีสมาชิกที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม จริยธรรมแล้ว หน่วยงานจะเป็นหน่วยงานที่มีคุณภาพ เพราะคุณธรรมที่ดีในตัวแต่ละคน

นั่นจะเป็นตัวบ่งบอกถึงควมมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่วนจริยธรรม นั้นเป็นตัวบ่งบอกถึงความเป็นผู้ที่สามารถในการปฏิบัติงานที่ดีที่ถูกต้อง

3. ความสำคัญต่อการบริหาร ทรัพยากรในการบริหารงาน ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด ถ้าหากคนมีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว การบริหารงานก็จะดำเนินไปได้และบรรลุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าหากคนไม่มีคุณธรรม จริยธรรม กากที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของ ผู้บริหารที่มีการบริหาร โดยมีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผลและ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่เอารัดเอาเปรียบหรือเห็นแก่ตัว ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตัดสินใจในกรอบ ความคิดทางจริยธรรม แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้าน คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหา ผลประโยชน์ให้ตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลางให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาและสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ด้านวิสัยทัศน์

การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจะต้องมีเพื่อนำการ เปลี่ยนแปลงมาสู่สถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หากผู้บริหารปราศจากวิสัยทัศน์ก็จะไม่ สามารถสร้างสรรค์ผลงานและความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรได้

ความหมายของวิสัยทัศน์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของด้านวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้

สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารที่ ทັນสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27 - 31) กล่าวว่า มองไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะ เปลี่ยนแปลงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพต้องมีทักษะ ในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบาย และวิธีการทำงานที่ชัดเจน

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 15 - 19) กล่าวว่า มีวิสัยทัศน์ หมายถึง นักบริหารมีอาชีพที่มี ความสามารถมองเห็นภาพในอนาคต และแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ซื่อสัตย์และ สร้างสรรค์ผลงาน

ชูชาติ ประสูตรแสงจันทร์ (2545 : 35) กล่าวว่าวิสัยทัศน์ (vision) คือ ความสามารถของบุคคลที่สามารถมองเห็นภาพอนาคต หรือการสร้างภาพอนาคตที่มีเอกลักษณ์ เป็นอุดมคติ มีความน่าฟังปรารถนา สอดคล้องกับเป้าหมาย และสภาพแวดล้อม ต้องมีความเป็นไปได้ และสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีความหลากหลาย อันจะนำไปสู่วิถีทางที่จะทำให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) กล่าวว่า มีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการบริหารงานผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินงานขององค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยน โดยต้องยอมรับความเป็นจริงและการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้มากขึ้น

รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278) กล่าวว่า ผู้บริหาร โรงเรียนยุคใหม่จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของโรงเรียนในทางสร้างสรรค์

วิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถมองเห็นภาพอนาคต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินงานขององค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ความสำคัญของวิสัยทัศน์

คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ มีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารมืออาชีพ เพราะต้องกำหนดทิศทางในการพัฒนาองค์กรให้เป็นไปในทางใด ซึ่งจะเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและส่งผลกระทบต่อองค์กรให้บริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักการศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของวิสัยทัศน์ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545 : 43 - 44) สิ่งต่างๆ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำขาดวิสัยทัศน์จะไม่สามารถปรับตัวและนำคนอื่น ๆ เฝ้าพิจารณาเปลี่ยนแปลงได้ผลสุดท้ายก็คือความล้มเหลว คนขาดวิสัยทัศน์จะขาดความหวัง ยิ่งเวลาที่มีอุปสรรค จะมองโลกในแง่ร้าย มีความคิดแง่ลบ เพราะเขาไม่มีภาพอื่นให้มองนอกจากปัญหาตรงหน้า ที่เผชิญอยู่ ผู้นำจะนำสมาชิกไปข้างหน้าได้ ต่อเมื่อเขารู้ว่าเป้าหมายอยู่ที่ใด ทั้งนี้ต้องรู้ทิศทาง หนทาง และวิธีการที่ใช้เดิน แต่ถ้าผู้นำไม่มีวิสัยทัศน์ ก็จะไม่มีการพาใครไปที่ใดทั้งสิ้น เพราะยังไม่รู้เป้าหมาย ซึ่งลักษณะของวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ต้องเป็นภาพที่ชัดเจนตอบคำถามได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร
2. วิสัยทัศน์ต้องเป็นมากกว่าเพียง “อยากเห็น” แต่ต้องฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อจะทำให้สิ่งที่อยากเห็น “เกิดขึ้น”

3. วิสัยทัศน์เป็นการมองภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าไม่ใช่ถอยหลังไปมองอดีตหรือมองย้อนอยู่ในปัจจุบัน
4. วิสัยทัศน์ต้องเป็น “ภาพแฉ่งบวก” สะท้อนสิ่งที่ดีกว่าอดีตและปัจจุบัน เพราะไม่มีใครอยากเห็นภาพแฉ่งลบ แฉ่งลง
5. วิสัยทัศน์คือฝันที่เป็นจริง เมื่อฝันแล้วอย่าหยุดแค่นั้นแต่เริ่มลงมือทำ และเมื่อลงมือทำแล้วอย่าหยุดจนกว่าจะสำเร็จ
6. วิสัยทัศน์แท้ ต้องยิ่งใหญ่ ตระการตา ทำทนายใจ
7. วิสัยทัศน์เป็นภาพที่เกิดจากแนวความคิดเชิงรุกไปข้างหน้าไม่ใช่การตามแก้ปัญหาหรือการนั่งรับปัญหาเพื่อตอบโต้หรือตอบสนองปัญหาเท่านั้น
8. วิสัยทัศน์ เป็นการคิดล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดปัญหาและมองข้ามปัญหาไปแล้ว
9. วิสัยทัศน์ไม่เพื่อฝัน แต่ต้องสะท้อนเป็นภาพที่สมจริงที่สะท้อนความพร้อมศักยภาพในทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นพลังที่ขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้
10. วิสัยทัศน์ เป็นสิ่งที่มีพลังเหนืออารมณ์ความรู้สึกแม้เวลาที่อดใจ ไม่มีเรี่ยวแรง ก็ยังลุกขึ้นได้ เมื่อหันไปมองวิสัยทัศน์นั้น

ความสำคัญของวิสัยทัศน์ เป็นการกำหนดทิศทาง กับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากผู้นำขาดวิสัยทัศน์จะไม่สามารถปรับตัวและนำคนอื่น ๆ เผชิญการเปลี่ยนแปลงได้ผลสุดท้ายก็คือความล้มเหลวในการบริหารงานขององค์กร

องค์ประกอบของวิสัยทัศน์

องค์ประกอบของวิสัยทัศน์ เป็นตัวกำหนดถึงกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ผู้บริหารจะต้องมี เพื่อเสริมสร้างความมีวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวิสัยทัศน์ ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549 : 37) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 กล่าวว่าผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. บริหารสามารถแสดงทิศทางของการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่ควรจะเป็นในอนาคต 3 - 5 ปี ข้างหน้าอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น
2. ผู้บริหารริเริ่มแนวทางในการบริหารที่ทำทนายกับการเปลี่ยนแปลงและความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา
3. ผู้บริหารริเริ่มวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารมีวิธีการกระตุ้นให้ทุกคนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 85 - 86) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อการประเมิน มาตรฐานการศึกษา โดยมาตรฐานที่ 11 ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความคิดริเริ่มมีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารสามารถกำหนดวิธีการใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์ คุ่มค่าคุ้มค่า มีความเป็นไปได้สูง นำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและให้ความสำคัญกับงานวิชาการ โดยมีการศึกษาค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และมีผลงานวิชาการ ตามตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดทิศทางในการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับยุคสมัย ชัดเจน มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
2. การจัดกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรม ริเริ่ม สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ
3. การคิดและการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารอยู่บนพื้นฐานของหลักการ วิธีการ และทฤษฎีการบริหารที่เป็นระบบ
4. การนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามทิศทางที่สถานศึกษากำหนด

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน สามารถมองเห็นภาพในอนาคต กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น มีความซื่อสัตย์และรู้จักสร้างสรรค์ผลงาน

3. ด้านบุคลิกภาพ

ผู้บริหารเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนขององค์กร โดยส่วนหนึ่งเราสามารถสังเกตได้จาก “บุคลิกภาพ” ของคน ๆ นั้น ว่าเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่บุคลิกภาพของผู้บริหาร มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา

ความหมายของบุคลิกภาพ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของด้านบุคลิกภาพไว้ดังนี้

สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 23) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดีตั้งแต่การแต่งกาย การเดิน การยิ้มแย้มแจ่มใสการพูดจาควรมีหลักเกณฑ์ที่เชื่อถือ และควรมีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความประทับใจ รวมทั้งการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน มารยาทต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงทุก ๆ ด้าน

ลักษณะ สรีรวิวัฒน์ (2545 : 41 - 42) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของ
 เอกัตบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา ลักษณะท่าทาง หรือ
 ลักษณะภายใน เช่น สติปัญญา ความคิด หรืออุปนิสัยใจคอ

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 44) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นลักษณะ
 จำเพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกทางท่าทาง ความรู้สึก นึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจน
 กิริยามารยาท ลักษณะนิสัยและอุปนิสัย

นงลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์พันธ์ (2546 : 118) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง สภาวะทุก
 อย่างประกอบกันขึ้นเป็นตัวบุคคล โดยหมายถึงคุณสมบัติหรือคุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งมีอิทธิพล
 ต่อการกระทำของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ

รัตนากร ยิ้มประเสริฐ (2548 : 1 - 2) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผน
 พฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่เป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่า เป็นลักษณะของบุคคลนั้นอัน
 ประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงออก และลักษณะเฉพาะภายในตัวบุคคล ทำให้บุคคลนั้นมีความ
 แตกต่างจากบุคคลอื่น

สุจิตรา พรหมนุชาธิป (2549 : 108) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง การจัดระบบของ
 ลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมกันในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางกาย สติปัญญา อารมณ์ เจคติ ความ
 สนใจ ความเชื่อ ค่านิยม ความต้องการ ความวิตกกังวล การยอมรับตนเองและผู้อื่น การเก็บตัว การ
 แสดงออก ฯลฯ เหล่านี้ เป็นไปตามแบบฉบับและวิธีการคิดของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดการ
 ปรับตัวของบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อมของบุคคล

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 34 - 36) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพต้องมี
 บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ น่าเสียงการพูดน่าฟังเข้าใจง่าย อารมณ์มั่นคง (Emotion Quotient : EQ)
 เข้มแข็งแต่อ่อนตลก กิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม การแต่งกายสอดคล้องกับกาลเทศะ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 109) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของ
 บุคคลแต่ละคน อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบของ
 การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างกัน

บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็น
 ลักษณะเฉพาะของเอกัตบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ทั้งรูปร่างหน้าตา ลักษณะท่าทาง สติปัญญา
 ความคิด หรืออุปนิสัยใจคอ กิริยามารยาท ลักษณะนิสัยและอุปนิสัย

องค์ประกอบของบุคลิกภาพของผู้บริหาร

ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพดีนั้น จะเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามที่เป็นจริงอย่างถูกต้อง ไม่ต่อต้านหรือยอมรับทุกสิ่งทุกอย่าง โดยไร้หลักการและไม่ว่าอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม ก็ยังสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างคงเส้นคงวา นักวิชาการได้สรุปลักษณะของบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

ประณม ถาวรเวช (2552 : 4 - 5) กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1. บุคลิกภาพทางกาย แบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ

ประการแรก คือ รูปลักษณ์ภายนอกของผู้บริหาร เพราะนี่เป็นสิ่งแรกที่ปรากฏแก่สายตาผู้คน ดังนั้น ความสะอาดของร่างกายจึงเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาคือ การแต่งกายที่เรียบร้อยเหมาะสมกับตำแหน่ง วัย และสถานการณ์ ทั้งสองส่วนนี้จะเป็นตัวสื่อสารให้คนภายนอกรู้จักตัวคุณเอง ไม่ว่าจะ เป็น ระดับการศึกษา ฐานะ ตำแหน่ง ฯลฯ โดยไม่ต้องใช้คำพูดด้านวิชาการบางท่านเรียกสิ่งนี้ว่า การสื่อสารที่ไร้ศัพท์ ผู้บริหารที่ขาดการเอาใจใส่การสื่อสารที่ไร้ศัพท์นี้ อาจสื่อสารให้ผู้พบเห็นเข้าใจในเรื่องต่างๆ ผิดไปจากความจริงได้

ประการที่สองคือ บุคลิกภาพภายใน หมายถึงการใช้ภาษา ผู้นำต้องสามารถพูดโต้ตอบได้ฉลาด สามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ และต้องอ่านหนังสืออยู่เสมอ เพื่อก้าวทันสมัย และเป็นข้อมูลในการแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา โต้ตอบกับคู่สนทนา นี่คือนิสัยที่จะก่อให้เกิดการยอมรับจากผู้ตามหรือจากผู้ใต้บังคับบัญชา

2. บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา อารมณ์เป็นสิ่งที่แสดงให้คนรู้จักเราได้ อย่างชัดเจน ผู้นำที่มีบุคลิกภาพดีต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อความกดดันได้ ระวังอารมณ์โกรธได้อย่างรวดเร็ว ไม่หงุดหงิด บ่นว่าตลอดเวลา ต้องกล้าเผชิญอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ เคารพสิทธิผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และต้องมีจิตวิทยาในการพูด พูดจาชมเชย โน้มน้าวใจให้คนทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานได้ รวมทั้งมีจิตใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย

3. บุคลิกภาพทางสังคม ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการศึกษาหาความรู้ในพิธีการต่างๆ ตามบรรทัดฐาน (Norms) ของสังคม เพื่อจะได้ปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง สามารถเป็นตัวอย่างให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดทั้งคนรอบข้างได้

4. บุคลิกภาพทางสติปัญญา ความรอบรู้และมองการณ์ไกลเป็นสิ่งสำคัญกับผู้ที่อยู่ในสถานะ “ผู้บริหารหรือผู้นำ” ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พอที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ สามารถสร้างสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้ อีกทั้งการมีบุคลิกภาพที่ดีทางสติปัญญา จะยังทำให้ลูกน้องเคารพและให้เกียรติมากยิ่งขึ้นด้วย

องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 1) บุคลิกภาพทางกาย ได้แก่ รูปลักษณ์ภายนอกของผู้นำและบุคลิกภาพภายใน 2) บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา ต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อความกดดันได้ 3) บุคลิกภาพทางสังคม เป็นผู้นำในการศึกษาหาความรู้ในพิธีการต่างๆ ตามบรรทัดฐาน (Norms) ของสังคม และ 4) บุคลิกภาพทางสติปัญญาความรอบรู้และมองการณ์ไกล

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดี ย่อมทำให้เป็นที่เคารพ น่าเชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ซึ่งการสร้างบุคลิกภาพให้เป็นผู้โดดเด่น น่าสนใจ ก็ไม่ใช่เรื่องยากในปัจจุบัน ซึ่งผู้นำหรือผู้บริหารมืออาชีพ ย่อมจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างบุคลิกภาพที่ดี ดังต่อไปนี้

อรุณ รักธรรม (2548 : 198 - 202) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี ได้แก่

1. เป็นผู้มีความรู้
2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เป็นผู้มีความกล้าหาญ
4. เป็นผู้มีความเด็ดขาด
5. เป็นผู้มีความแนบเนียน มีกิริยาวาจาที่ถูกต้องเหมาะสม
6. เป็นผู้มีความยุติธรรม
7. เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี
8. เป็นผู้ที่มีความอดทน
9. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น
10. เป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว
11. เป็นผู้มีความตื่นตัว หรือระมัดระวังอยู่เสมอ
12. เป็นผู้มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
13. เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีการจัดระบบของลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมกันในตัวบุคคล มีบุคลิกภาพเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม น่าเชื่อถือ กิริยามารยาท วาจาเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาน่าฟังเข้าใจง่าย รู้จักการวางตนให้เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน พุดจา ฉะฉาน ชัดเจน น่าฟัง และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

4. ด้านการประสานสัมพันธ์

ผู้บริหารที่มีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ ทั้งในหน่วยงานหรือองค์กรเดียวกัน ให้มีความรักใคร่สามัคคี ไม่มีความขัดแย้งกัน ทำให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ในหน่วยงานภายนอก ติดต่อสื่อสารกัน ทั้งในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ นับได้ว่าเป็นผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ

ความหมายของการประสานสัมพันธ์

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของด้านการประสานสัมพันธ์ไว้ดังนี้
ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17 - 19) กล่าวว่า การประสานสัมพันธ์ หมายถึง สามารถ
จูงใจเพื่อนร่วมงาน นักบริหารมืออาชีพจำเป็นต้องมีบุคคลที่สามารถโน้มน้าว หรือจูงใจเพื่อน
ร่วมงาน ให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่องานสูง

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) กล่าวว่า เป็นนักประสาน (Coordination)
ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องสามารถประสานทุกฝ่ายเข้าหากันเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
มีบทบาทร่วมกับภาครัฐในการประสานประโยชน์ของส่วนร่วมรวมกันเพื่อจะได้จัดปัญหาและ
อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศไทยโดยรวม

รุ่ง แก้วแดง (2547 : 278) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็น เป็นผู้ประสานชุมชน
ที่ดี

ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (2549 : 37) กล่าวว่า การประสานสัมพันธ์ หมายถึง
ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวกับหลักวิธีการทำงานกับผู้อื่นหรือการทำงานเป็นกลุ่มซึ่งจะต้อง
อาศัยความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถกำหนดพฤติกรรมโต้ตอบ
(Reciprocal Behavior) เมื่อมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม

โมนี (Mooney. 2005 : 5) กล่าวว่า การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การเคลื่อนไหว
ในการทำงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นุ่มนวล สม่่าเสมอ ซึ่งหมายรวมถึงการผสมผสานกลมกลืนกัน
ของการใช้แรงน้อย เป็นการผสมผสานกลมกลืนกันอย่างเป็นระบบระเบียบระหว่างการเคลื่อนไหว
ที่แตกต่างกันจนประสพผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และมีความจำเป็นต่อกลไกการเคลื่อนไหวทุก
ประเภท

สโตน (Stones. 2006 : 242) กล่าวว่า การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การเป็นผู้นำ
นั้นจะต้องเน้นไปยัง คน กลุ่มคน ที่จะต้องเล่นบทผู้ตามในแต่ละสถานการณ์ และช่วงเวลา ไม่ใช่
ที่ตัวงานหรือระบบที่ตนเองต้องรับผิดชอบ

การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การประสานทุกฝ่ายเข้าหากันเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สามารถจูงใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่องาน

ความสำคัญของการประสานสัมพันธ์

การประสานสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงและการประสานงานร่วมกัน เพื่อการสร้างสรรค์ภาพที่ดีต่อกัน อันส่งผลถึงการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นักการศึกษาได้ศึกษาความสำคัญของการประสานสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (2549 : 42 - 43) กล่าวว่า ความสำคัญของการประสานสัมพันธ์คือ

- 1) ความปลอดภัย มนุษย์ต้องการความปลอดภัย จึงต้องรวมกลุ่มกันสร้างสัมพันธ์ภาพ
- 2) เศรษฐกิจ มนุษย์สัมพันธ์เพิ่มผลผลิตได้ เพราะมนุษย์มีจิตใจปกติ และเป็นสุข ย่อมสร้างงานอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือการมีมนุษย์สัมพันธ์จะช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจได้
- 3) ความว่าเหว เพราะว่ามีมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้ จะรู้สึกเหงา จึงต้องสร้างและใช้มนุษย์สัมพันธ์ โดยการคบเพื่อน เพื่อให้คลายเหงา
- 4) สังคม มนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้มนุษย์รักกัน ชอบกัน ยอมรับ และคบหาสมาคมกันอันจะนำมาซึ่งความสงบสุขในสังคม
- 5) การปฏิบัติงาน มนุษย์ไม่อาจปฏิบัติงานโดยลำพังได้ ต้องอาศัยหรือเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้อื่นเสมอ ดังนั้น มนุษย์จึงต้องมีเพื่อนร่วมงาน
- 6) การเมือง มนุษย์สัมพันธ์ช่วยประสาน หรือแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางการเมืองได้ในลักษณะที่เรียกว่า “กาวใจ”
- 7) ความสำเร็จ มนุษย์ทั้งหลายต่างก็หวังจะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กรจะต้องคำนึงถึงมากกว่าใคร ๆ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้สมาชิกในองค์กรรู้จักกัน และสามารถประสานงานให้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี
- 8) ความรัก มนุษย์ต้องการแสดงออกซึ่งความรัก คือ รักบุคคลที่เกี่ยวข้อง และต้องการให้รักตอบด้วย จะแสดงออกในรูปของการรักเพื่อนเพศเดียวกัน และต่างเพศ ทั้งความรักอันบริสุทธิ์และความรักด้วยเพศสัมพันธ์

โมนี (Mooney. 2005 : 5) กล่าวว่า ความสำคัญของการประสานสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ยอมรับซึ่งกันและกันมีความสนิทสนมคุ้นเคยรักใคร่ มีความนับถือกัน

และความเต็มใจ ที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสามารถร่วมมือกันดำเนินงานของส่วนรวม

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า การประสานสัมพันธ์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานให้ทุกฝ่ายเข้าหากันเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งจะต้องอาศัยความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นผู้ประสานงานที่ดีระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเข้าด้วยกัน สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจ เพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานสามารถใช้หลักวิธีการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้ มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับเป็นรูปแบบของการบริหารที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการให้ความสำคัญกับบุคคลและกลุ่มงาน ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาข้อขัดแย้งและสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

สมชาย เทพแสง (2543 : 20) กล่าวว่า บริหารงานแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารต้องบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 15 - 19) กล่าวว่า บริหารงานแบบมีส่วนร่วม หมายถึง นักบริหารมืออาชีพจะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2547 : 229) กล่าวว่า ผู้นำแบบมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจที่ผู้นำและพนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รูปแบบนี้เหมาะกับพนักงานที่ชอบทำงานโดยการควบคุมตัวเอง (Internal of Control) เพราะพนักงานชอบที่มีอำนาจของตนเอง

สมเดช สีแสง (2547 : 229) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ ภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ถือว่าเป็นการบริหารที่ดี และเหมาะสมที่สุดกับคุณสมบัติของมนุษย์ในปัจจุบัน การบริหารแบบมี

ส่วนร่วมนี้ เป็นหลักที่สำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Control หรือ TQC)

ธีระ รุญเจริญ (2548 : 112) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ได้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหาการบริหารที่สำคัญ เป็นแนวความคิดที่จะแบ่งอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้กับผู้ได้บังคับบัญชา

จันทร์ธานี สงวนนาม (2554 : 69) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการแสวงหาความคิด การตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมิน

ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. 2003 : 395) กล่าวว่า บริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือการที่ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมด้านสังคมให้ความร่วมมือรู้จักปรับตัวและมีอารมณ์ขัน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ได้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหาการบริหารที่สำคัญ

ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญต่อการบริหารงาน เน้นที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญในการทำงานร่วมกัน ซึ่งการกระจายอำนาจแบ่งหน้าที่กัน ก็ย่อมทำให้การทำงานประสบความสำเร็จมากกว่าการกุมอำนาจไว้เพียงผู้เดียว นักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (อ้างถึงใน ธีระ รุญเจริญ. 2548 : 115 - 116) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 5 ประการ คือ

1. การชี้แนะและสอนงาน วิธีนี้จะช่วยทำให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานได้ประโยชน์ในแง่ที่จะเพิ่มทักษะในการปฏิบัติ และได้รับความอบอุ่นใจรวมทั้งการที่จะได้แสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา

2. การให้กลุ่มเสนอแนวความคิดเห็น วิธีการนี้จะช่วยสร้างสามัคคีธรรมในกลุ่มและเป็นการระดมความคิดเห็นของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อคิดเห็นที่กว้างขวางและมีลักษณะของกลุ่มจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในองค์การ

3. การให้กลุ่มควบคุมกันเอง การควบคุมกันเองระหว่างกลุ่มย่อมก่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิวิธมากกว่าผู้บังคับบัญชาคอยติดตามควบคุม

4. จัดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

5. เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กรซึ่งอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น ผู้รับฟังความคิดเห็น

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถบริหารงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และแบ่งอำนาจหน้าที่ ตลอดจนการประเมินผลโดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ได้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น บริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อให้ให้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ สามารถเจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ความหมายของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไว้หลายท่าน ดังนี้

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 17 - 19) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ นักบริหารมืออาชีพจำเป็นต้องคิดหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ นั่นคือ “หลักการทำงาน” เช่น “ต้องรู้ว่า จะทำอะไร” ตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายไว้ชัดเจน “ต้องรู้ว่า จะทำอย่างไร” โดยเลือกวิธีการหลาย ๆ วิธี แล้วตัดสินใจ ต้องตั้งใจทำ คือ มีความจริงใจ หรือตั้งใจทำงานนั้น ๆ ให้บังเกิดผลสำเร็จ ต้องมี มีใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ในการทำงาน ไม่โลเลที่จะดำเนินงานที่ได้วางไว้ ประเมินผลการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชาด้วยใจเป็นกลาง ยุติธรรม เปิดเผย

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546 : 127 - 136) กล่าวว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ ต่อเนื่องกันไป เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่หลายมุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ และเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า

ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 34) สรุปว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดพลิกแพลงแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระไม่ชอบตามอย่างใคร ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถ

ในการใช้สมาธิ พินิจพิจารณาความคิดอย่างถี่ถ้วน ชอบเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ชอบแสดงออกมากกว่าที่จะเก็บกดไว้ มองการณ์ไกล และมีความสามารถในการคิดหลายแง่หลายมุม

จันทิมา พลอินทร์ (2555 : 42) กล่าวถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ว่าเป็นความสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ เป็นความคิดริเริ่มแรกที่ไม่ซ้ำแบบใคร ส่วนความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม และพัฒนาขึ้นเป็นความคิดใหม่ที่ต่อเนื่องและมีคุณค่า

ทอเรนซ์ (Torrance. 2005 : 54) กล่าวว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ข้อบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ไม่ประสานกันและไวต่อการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ไวต่อการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหา ไวต่อการเดาหรือการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับข้อบกพร่อง ทดสอบและทดสอบอีกครั้งเกี่ยวกับสมมติฐาน จนในที่สุดสามารถนำเอาผลที่ได้ไปแสดงให้ปรากฏแก่ผู้อื่นได้

แมคคินนอน (Mackinnon. 2006 : 114) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการใช้สมาธิ มีความสามารถในการพินิจพิจารณาความคิดถี่ถ้วนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและมีความสามารถในการสอบสวน ค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดกว้างขวาง คุณลักษณะอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นผู้ที่เปิดรับประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างไม่หลีกเลี่ยง ชอบแสดงออกมามากกว่าที่จะเก็บกดไว้ และยังกล่าวเพิ่มเติมว่า สถาปนิกที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักเป็นคนที่รับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าสถาปนิกที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดพลิกแพลงแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดีมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระไม่ชอบตามอย่างใคร ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่หลายมุม

ความสำคัญของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นหัวใจหลักสำคัญในการทำงาน เพราะถ้าผู้บริหารขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก็ไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ดังนี้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2548 : 190) กล่าวว่า ความสำคัญของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีการวินิจฉัยสั่งการและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงตลอดจนมีความสามารถในการค้นหาปัญหาและความสามารถในการแก้ไข ปัญหา ทักษะเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีการฝึกหัดปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านนี้

เอ็ดเวิร์ด (Edward. 2007 : 78 - 79) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทางหรือเรียกว่าลักษณะการคิดอเนกนัยหรือคิดแบบกระจายซึ่งประกอบด้วย

1) การคิดที่มีการสร้างสรรค์ความคิดที่หลากหลาย หรือสร้างทางเลือกที่หลากหลาย การคิดที่เคลื่อนออกจาก แนวคิดหนึ่งหรือแนวทางอื่นไปยังแนวคิดอื่นเป็นการคิดที่มีการหลีกเลี่ยงจากแนวคิดแบบเดิม การคิดลักษณะนี้จะตระหนักถึงการแก้ปัญหาที่ไม่เพียงพอแต่พยายามหาวิธีการที่ดีกว่า

2) การคิดเชิงตรรกะแบบดั้งเดิมโดยมีการดำเนินการตามทิศทางจากภาวะของข้อมูลหนึ่งไปยังภาวะหนึ่ง เป็นลักษณะที่มีความต่อเนื่อง เป็นการคิดที่เป็นลักษณะการเลือก โดยจะมีการตัดสินใจและแสวงหาเพื่อพิสูจน์และ สร้างความสัมพันธ์ เป็นการคิดในลักษณะที่มีความคงที่เพื่อหาคำตอบใดคำตอบหนึ่ง

ฮัสซี่ (Hussey. 2009 : 59) กล่าวว่า ความสำคัญของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความจำเป็นอันเนื่องมาจากสภาวะแวดล้อม คือภาวะบางอย่างทำให้เกิดความจำเป็นที่คนจะต้องคิดหาทางแก้ปัญหาที่ได้ประสพอยู่ วิธีการแก้ปัญหามักจะคำนึงถึงสาเหตุที่เกิดของปัญหาก่อน การพิจารณาหาสาเหตุและทางแก้ปัญหาหรือหาทางป้องกันทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องนั้นขึ้นได้

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่หลายมุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ และเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า สามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่ สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถดัดแปลงหรือใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า ตามศักยภาพหรือบริบทของสถานศึกษา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 37 และ มาตรา 38 ได้ให้ความหมายของเขตพื้นที่การศึกษาว่า เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สถานที่ที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรค

หนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ
2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษา นอกกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย
3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ
4. การจัดการศึกษาทางไกลและการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 22 - 24)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หน่วยงานภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน ให้บริการทางการศึกษาคครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอเมืองบุรีรัมย์ และอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านกรวด และอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ปลูกยางพาราและเลี้ยงสัตว์ (สุกร ไก่ โค กระบือ) ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาเขมร ส่วย ร้อยละ 93.40 นอกจากนั้นใช้ภาษาไทย ลาว จีน ร้อยละ 6.60

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 มีข้อมูลสารสนเทศและการบริบท ดังนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นองค์กรชั้นนำในการขับเคลื่อน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษา และเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้ทันสมัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

3. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

2. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการ

ที่เข้มแข็ง

5. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษามุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

3. ขยายโอกาสทางการศึกษา

4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครูและบุคลากร

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 มีทั้งสิ้น 231 โรงเรียน

2. ครู 2,450 คน นักเรียน 47,779 คน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา 270 คน

4. ผู้บริหารและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 มีจำนวน 75 คน

(รายงานข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ปีการศึกษา 10 มิ.ย. 2558)

จากการศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปได้ว่า มีพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบการบริหาร สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้หลายท่าน ซึ่งจะนำเสนอต่อไปนี้

พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550 : 77) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและอายุ สรุปผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ รองลงมาคือ การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็น ผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ตามลำดับ

ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552: 100 - 101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง โดยมียุทธศาสตร์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลการวิจัย ได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จันทิมา ผลอินทร์ (2555 : 94 - 96) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง วิทยฐานะ และขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ รองลงมา คือ ความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ข่าวสาร ความอดสาหัส การประสานความสัมพันธ์ ความรู้ด้านวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กล้าตัดสินใจ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อพิจารณาในภาพรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ธนิต ปุ่นประโคน (2556 : 114 - 116) ได้วิจัยเรื่อง ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน ได้แก่ การบริหารที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา การเปลี่ยนแปลง และการสร้างเครือข่าย 2) เพื่อเปรียบเทียบความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศและประสบการณ์ 3) เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน ผลการวิจัย สรุปว่า ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน

นิตยา ทองไทย (2556 : 150 - 152) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ผลการวิจัย พบว่า

1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านความเป็นผู้นำและด้านทักษะการบริหารงาน 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในสถานศึกษา วิทยฐานะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สังกัด ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สังกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ อินทมนต์ (2557 : 134 - 141) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 มีคำถามการวิจัย 1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับใด 2) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เป็นอย่างไร 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู มีอะไรบ้าง ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ด้านการเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ และด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีระดับปฏิบัติต่ำที่สุดคือด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

รุ่งทิพย์ ปิยะสา (2557 : 140 - 144) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพใน
 ทัศนคติของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 มหาสารคาม เขต 2 มีคำถามการวิจัย 1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของ
 ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
 เขต 2 เป็นอย่างไร 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในทัศนคติของครูผู้สอน
 และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็น
 อย่างไร 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีอะไรบ้าง สรุปผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของ
 ผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารและครูผู้สอน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของ
 ผู้บริหารมืออาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
 ต้องมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 มีบุคลิกภาพที่ดี มีการบริหารงานที่โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความ
 คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพ การบริหารจัดการที่ดีและเป็นระบบ
 พัฒนากุศลกรด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีผู้ศึกษา
 ค้นคว้าวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

สต็อกคิล (Stogdill. 1981 : 62 - 63) ได้วิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
 ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน พบว่า มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ มีสติปัญญาดี มี
 ความเป็นนักวิชาการ มีความผูกพันกับหน้าที่ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรม
 ต่าง ๆ และกิจกรรมทางสังคม เป็นผู้มีความรู้ทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นผู้มีสังคมดี มีความคิด
 ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมานะอดทนไม่ย่อท้อ มีวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความเชื่อมั่นใน
 ตนเอง มีความตื่นตัว สายตาวามองกว้างไกลและรู้สถานการณ์ ให้ความร่วมมือ มีความเด่นดัง
 เป็นที่นิยมชื่นชม มีความสามารถในการปรับปรุงงาน มีความสามารถในการใช้ภาษาพูด

อีเกอร์ (Eager. 1987 : 8 - 9) ได้ศึกษาถึงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน
 เอกชนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู ผลการวิจัย พบว่า
 กลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การแสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่อนักเรียน 2) การภูมิใจในโรงเรียน
 และความสำเร็จของนักเรียน 3) การให้โปรแกรมการเรียนที่มีคุณภาพต่อนักเรียน 4) มีความเชื่อ

ว่าเราเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล 5) แสดงความสนใจในนักเรียนแต่ละคน 6) ฟังความคิดเห็นของนักเรียน 7) จัดหลักสูตรที่สนองต่อวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 8) มีการเอาใจใส่ดูแลนักเรียน 9) พัฒนาโปรแกรมการเรียนที่นักเรียนพอใจ 10) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 11) มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองถึงความก้าวหน้าของนักเรียน 12) แจ้งให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจนถึงพฤติกรรมที่เขาควรประพฤติ

เอคิน (Eakin. 1997 : 96) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่เห็นได้ชัดเจนของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน St.Louis สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่จำเป็นและทำให้ประสบผลสำเร็จ คือ ความรับผิดชอบ ความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบเฉียบแหลม มีความยืดหยุ่นในหน้าที่ มีความเข้าใจในระบบครอบครัวของผู้ร่วมงานแต่ละคน

แมกนุสัน (Magnuson. 2007 : 78 - 91) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้จัดการ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ โดยจำแนกคุณลักษณะของผู้จัดการ โรงเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะด้านวิชาชีพและคุณลักษณะส่วนตัว ได้สรุปคุณลักษณะทั้ง 2 คุณลักษณะไว้ดังนี้

คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ มีความสามารถในการติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้ความสนใจในบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการวางแผนและการจัดระเบียบงานรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ และรู้จักใช้ช่องทางแห่งอำนาจหน้าที่ คุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ คือ มีวิจรรย์ญาณและมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวาง เป็นผู้มีสติไม่อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน มีใจกว้างและเปิดเผย มีความเสมอต้นเสมอปลายและมีความเมตตาปรานีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมีความสามารถในการติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้ความสนใจในบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการวางแผนและการจัดระเบียบงานรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ มีวิจรรย์ญาณและมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวาง เป็นผู้มีสติไม่อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร ใจกว้างและเปิดเผย มีความเสมอต้นเสมอปลายและมีความเมตตาปรานีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีความสามารถในการตัดสินใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยมีขั้นตอนรายละเอียดดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน เป็นครู จำนวน 2,429 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,660 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน เป็นครู จำนวน 335 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 483 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จำแนกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ออกเป็นกลุ่มย่อยกระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ มีจำนวน 5 อำเภอ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยแบบกลุ่ม (Cluster)
2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอออกเป็นกลุ่มย่อยตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยแบบชั้นภูมิ (Stratified)
3. จำแนกกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยแบบชั้นภูมิ
4. ทำการสุ่มโรงเรียนตามข้อ 2 มาจำนวน 148 โรงเรียน โดยสุ่มให้กระจายไปตามอำเภอ/ขนาดโรงเรียน ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

5. จากโรงเรียนที่สุ่มมาได้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน รวม 148 คน ส่วนครูจะทำการสุ่มให้กระจายตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากมาจำนวน 335 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 483 คน

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 3.1 - 3.3 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (โรงเรียน)				กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
กระสัง	32	25	10	67	21	16	6	43
ประโคนชัย	29	37	12	78	18	24	8	50
บ้านกรวด	19	22	6	47	12	14	4	30
พลับพลาชัย	8	6	9	23	6	4	6	16
ห้วยราช	5	4	7	16	3	2	4	9
รวม	93	94	44	231	60	60	28	148

ตาราง 3.2 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่สุ่มมาได้และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (คน)				กลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
กระสัง	21	16	6	43	21	16	6	43
ประโคนชัย	18	24	8	50	18	24	8	50
บ้านกรวด	12	14	4	30	12	14	4	30
พลับพลาชัย	6	4	6	16	6	4	6	16
ห้วยราช	3	2	4	9	3	2	4	9
รวม	60	60	28	148	60	60	28	148

ตาราง 3.3 จำนวนประชากรครูจากโรงเรียนที่สุ่มมาได้และกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (คน)				กลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
กระสัง	122	168	118	408	24	33	23	80
ประโคนชัย	96	315	213	624	19	62	41	122
บ้านกรวด	80	176	96	352	16	34	19	69
พลับพลาชัย	33	47	117	197	6	9	23	38
ห้วยราช	11	26	98	135	2	5	19	26
รวม	342	732	642	1,716	67	143	125	335

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานสัมพันธ์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

การสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และแบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อเสนอแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) จำนวน 5 ท่าน ดังนี้
 - 4.1 นายอังกร สายบุตร วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแสงพันกระเจา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 - 4.2 นายชูเกียรติ พะนิรัมย์ วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาเป่า วิทยฐานะชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 - 4.3 นายสมชาย ไกรศุทธิกานต์ วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การวัดและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระสัง วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติการวิจัยและการวัดผลประเมินผล
 - 4.4 นายพรธิเชษฐ ภูมิประโคน วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
 - 4.5 นางพัฒนา เปลี่ยนไธสง วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
7. หาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้

t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่า t ตั้งแต่ 1.821 - 5.392

8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.9934

9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 483 ฉบับ ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดวัน สถานที่รับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ณ ห้องรับ - ส่ง หนังสือโรงเรียนบ้านแสงพินกระเจา

3. เมื่อถึงกำหนด ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะไปติดตามขอรับด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด ผลปรากฏว่าแจกแบบสอบถามไปจำนวน 483 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 483 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าที่ต้องการในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100 - 103)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งการทดสอบค่าที (t-test : independent)

4.4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งมี 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) หรือ F - test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

4.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤต t เป็นรายข้อ ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
	\bar{x}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	\bar{x}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง หรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน มีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 123 - 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนของข้อมูล

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 124)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 321) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือ F-test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - Distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 346)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within}) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}$$

เมื่อ	CV_d	แทน	ค่าวิกฤตความแตกต่างระหว่างคู่เปรียบเทียบ
	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม
	MS_{within}	แทน	ค่า (Mean Square Within Group) ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษางานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

%	แทน	ค่าร้อยละ
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แบ่งเป็น 4 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังปรากฏในตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน) (n=483)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง ได้แก่		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	148	30.64
1.2 ครู	335	69.36
รวม	483	100.00
2. ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
2.1 ขนาดเล็ก	128	26.50
2.2 ขนาดกลาง	203	42.00
2.3 ขนาดใหญ่	152	31.50
รวม	483	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 483 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 30.64 และครู จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 69.36 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 ขนาดกลาง มีจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และขนาดใหญ่ มีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังปรากฏในตาราง 4.2 - 4.22 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.70	0.45	มากที่สุด
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.49	0.45	มาก
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.65	0.42	มากที่สุด
4. ด้านการประสานสัมพันธ์	4.55	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.50	0.49	มาก
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.52	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 4.2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ใน
ระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม
จริยธรรม ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.49$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.73	0.51	มากที่สุด
2. ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.71	0.52	มากที่สุด
3. มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลาง ให้ความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย	4.69	0.55	มากที่สุด
4. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนา และ สนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.65	0.53	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 4.3 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนา และสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.65$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. เป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	4.54	0.58	มากที่สุด
6. สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน	4.32	0.60	มาก
7. สามารถมองเห็นภาพในอนาคต	4.36	0.61	มาก
8. กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน	4.54	0.61	มากที่สุด
9. มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	4.54	0.58	มากที่สุด
10. สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกได้ถูกต้อง	4.44	0.60	มาก
11. สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น	4.55	0.59	มากที่สุด
12. มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน	4.63	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.49	0.45	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 12 มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 6 สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.32$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.67	0.55	มากที่สุด
14. มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม น่าเชื่อถือ	4.63	0.59	มากที่สุด
15. มีกิจกรรมรยาท วาจา เป็นที่ยอมรับของสังคม	4.66	0.52	มากที่สุด
16. แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.74	0.45	มากที่สุด
17. ยิ้มแย้ม แจ่มใส พูดจาน่าฟัง เข้าใจง่าย	4.67	0.55	มากที่สุด
18. รู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน	4.68	0.50	มากที่สุด
19. มีการพูดจา ฉะฉาน ชัดเจน น่าฟัง	4.60	0.59	มากที่สุด
20. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์	4.59	0.56	มากที่สุด
21. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้	4.59	0.57	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 4.5 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 16 แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 18 รู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 20 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และ ข้อ 21 มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้ ($\bar{X} = 4.59$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการประสานสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
22. ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.57	0.57	มากที่สุด
23. เป็นผู้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.55	0.58	มากที่สุด
24. เป็นผู้ประสานงานที่ดี ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	4.53	0.59	มากที่สุด
25. สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.51	0.60	มากที่สุด
26. สามารถใช้หลักวิธีการในการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	4.52	0.60	มากที่สุด
27. เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน	4.58	.60	มากที่สุด
28. มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้	4.50	0.61	มาก
29. มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.63	0.53	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 4.6 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 29 มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 27 เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 28 มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้ ($\bar{X} = 4.50$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30. สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ผู้ร่วมงานได้	4.51	0.60	มากที่สุด
31. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ	4.54	0.61	มากที่สุด
32. สามารถทำให้ทุกคน มีส่วนรับผิดชอบและแบ่งอำนาจหน้าที่ อย่างเท่าเทียมกัน	4.46	0.63	มาก
33. มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา	4.42	0.59	มาก
34. รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง	4.50	0.61	มาก
35. ส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่องค์กร จัดขึ้น	4.52	0.59	มากที่สุด
36. สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่ จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.53	0.61	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	0.49	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 31 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 36 สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 33 มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
37. มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป	4.46	0.58	มาก
38. มองการณ์ไกล มีความคิดหลายแง่หลายมุม	4.49	0.59	มาก
39. เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า	4.54	0.56	มากที่สุด
40. มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์	4.52	0.60	มากที่สุด
41. มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่	4.58	0.57	มากที่สุด
42. สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถคิดแปลงหรือใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของสถานศึกษา	4.54	0.57	มากที่สุด
43. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี	4.54	0.60	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 4.8 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 41 มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 39 เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า ข้อ 42 สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถคิดแปลงหรือใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของสถานศึกษา และข้อ 43 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 37 มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.72	0.39	มากที่สุด
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.48	0.42	มาก
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.62	0.43	มากที่สุด
4. ด้านการประสานสัมพันธ์	4.53	0.46	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.53	0.43	มากที่สุด
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.53	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 4.9 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.48$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและ
รายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.75	0.48	มากที่สุด
2. ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน	4.78	0.43	มากที่สุด
3. มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลาง ให้ความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย	4.66	0.55	มากที่สุด
4. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา พัฒนา และ สนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.70	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.72	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 4.10 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 2
ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1
มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.75$)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3 มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลางให้
ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.66$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. เป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	4.53	0.54	มากที่สุด
6. สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน	4.28	0.58	มาก
7. สามารถมองเห็นภาพในอนาคต	4.36	0.58	มาก
8. กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน	4.53	0.60	มากที่สุด
9. มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่าง ถูกต้อง เหมาะสม	4.47	0.60	มาก
10. สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกได้ถูกต้อง	4.45	0.61	มาก
11. สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น	4.57	0.56	มากที่สุด
12. มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน	4.64	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.48	0.42	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 12
มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 สามารถ
ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
ได้แก่ ข้อ 6 สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.28$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.68	0.51	มากที่สุด
14. มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม น่าเชื่อถือ	4.57	0.60	มากที่สุด
15. มีกิจกรรมรยาท วาจา เป็นที่ยอมรับของสังคม	4.64	0.48	มากที่สุด
16. แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.71	0.46	มากที่สุด
17. ยิ้มแย้ม แจ่มใส พูดจ่าน่าฟัง เข้าใจง่าย	4.57	0.61	มากที่สุด
18. รู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน	4.66	0.48	มากที่สุด
19. มีการพูดจา ฉะฉาน ชัดเจน น่าฟัง	4.59	0.60	มากที่สุด
20. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์	4.51	0.64	มากที่สุด
21. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้	4.63	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 4.12 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาราย
ข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 16 แต่งกายเหมาะสม
กับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 13 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนข้อ
ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 20 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและ
รายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการประสานสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
22. ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือเกื้อกูล กัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.52	0.57	มากที่สุด
23. เป็นผู้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.57	0.51	มากที่สุด
24. เป็นผู้ประสานงานที่ดี ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	4.49	0.58	มาก
25. สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ให้เกิด ความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.50	0.59	มาก
26. สามารถใช้หลักวิธีการในการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วย สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	4.53	0.57	มากที่สุด
27. เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อ หาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน	4.57	0.57	มากที่สุด
28. มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้	4.42	0.65	มาก
29. มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.61	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.53	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 4.13 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 29 มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.61$)
รองลงมา ได้แก่ ข้อ 23 เป็นผู้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และข้อ 27 เปิดโอกาสและรับฟัง
การแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 28 มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้ ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวม และรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30. สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ผู้ร่วมงานได้	4.51	0.58	มากที่สุด
31. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ	4.59	0.51	มากที่สุด
32. สามารถทำให้ทุกคน มีส่วนรับผิดชอบและแบ่งอำนาจหน้าที่ อย่างเท่าเทียมกัน	4.47	0.58	มาก
33. มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา	4.45	0.56	มาก
34. รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง	4.50	0.53	มาก
35. ส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่องค์กร จัดขึ้น	4.60	0.51	มากที่สุด
36. สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่ จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.55	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.53	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 4.14 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด ได้แก่ ข้อ 35 ส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่องค์กรจัดขึ้น
($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 31 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ
($\bar{X} = 4.59$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 33 มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความ
เชี่ยวชาญของผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวม และรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
37. มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ ต่อเนื่องกันไป	4.51	0.54	มากที่สุด
38. มองการณ์ไกล มีความคิดหลายแง่หลายมุม	4.48	0.58	มาก
39. เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า	4.56	0.53	มากที่สุด
40. มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์	4.55	0.61	มากที่สุด
41. มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่	4.55	0.56	มากที่สุด
42. สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถตัดแปลงหรือใช้ ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของ สถานศึกษา	4.53	0.56	มากที่สุด
43. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี	4.50	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.53	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 4.15 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด ได้แก่ ข้อ 39 เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 40
มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์ และข้อ 41 มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่ง
ใหม่ ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 38 มองการณ์ไกล มีความคิดหลายแง่
หลายมุม ($\bar{X} = 4.48$)

ตาราง 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.68	0.48	มากที่สุด
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.50	0.46	มาก
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.66	0.41	มากที่สุด
4. ด้านการประสานสัมพันธ์	4.56	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.48	0.52	มาก
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.52	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 4.16 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.50$)

ตาราง 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.73	0.53	มากที่สุด
2. ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน	4.67	0.55	มากที่สุด
3. มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลาง ให้ความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย	4.70	0.55	มากที่สุด
4. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนา และ สนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.63	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 4.17 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลาง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนา และสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.63$)

ตาราง 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. เป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	4.55	0.60	มากที่สุด
6. สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน	4.33	0.61	มาก
7. สามารถมองเห็นภาพในอนาคต	4.36	0.63	มาก
8. กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน	4.55	0.62	มากที่สุด
9. มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่าง ถูกต้อง เหมาะสม	4.57	0.57	มากที่สุด
10. สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกได้ ถูกต้อง	4.43	0.60	มาก
11. สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น	4.54	0.61	มากที่สุด
12. มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน	4.63	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	0.46	มาก

จากตาราง 4.18 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู
ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก
ที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 12 มีความซื่อสัตย์และ
รู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 9 มีความสามารถในการกำหนด
กลยุทธ์การบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่
ข้อ 6 สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.33$)

ตาราง 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.67	0.56	มากที่สุด
14. มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม น่าเชื่อถือ	4.66	0.54	มากที่สุด
15. มีกิจกรรมรยาท วาจา เป็นที่ยอมรับของสังคม	4.67	0.53	มากที่สุด
16. แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.75	0.45	มากที่สุด
17. ยิ้มแย้ม แจ่มใส พุดจาน่าฟัง เข้าใจง่าย	4.71	0.51	มากที่สุด
18. รู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน	4.69	0.51	มากที่สุด
19. มีการพุดจา ฉะฉาน ชัดเจน น่าฟัง	4.61	0.54	มากที่สุด
20. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์	4.63	0.52	มากที่สุด
21. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้	4.57	0.60	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.66	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 4.19 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 16 แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 17 ยิ้มแย้ม แจ่มใส พุดจาน่าฟัง เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.71$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 21 มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้ ($\bar{X} = 4.57$)

ตาราง 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการประสานสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
22. ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.59	0.58	มากที่สุด
23. เป็นผู้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.54	0.61	มากที่สุด
24. เป็นผู้ประสานงานที่ดี ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	4.56	0.59	มากที่สุด
25. สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.51	0.61	มากที่สุด
26. สามารถใช้หลักวิธีการในการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	4.5	0.62	มากที่สุด
27. เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน	4.58	0.61	มากที่สุด
28. มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้	4.54	0.59	มากที่สุด
29. มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.64	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 4.20 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านการประสานสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 29 มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 22 ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 25 สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และข้อ 26 สามารถใช้หลักวิธีการในการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นคณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30. สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ผู้ร่วมงานได้	4.50	0.61	มาก
31. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ	4.51	0.65	มากที่สุด
32. สามารถทำให้ทุกคน มีส่วนรับผิดชอบและแบ่งอำนาจหน้าที่ อย่างเท่าเทียมกัน	4.46	0.65	มาก
33. มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา	4.40	0.60	มาก
34. รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง	4.50	0.64	มาก
35. ส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่องค์กร จัดขึ้น	4.49	0.62	มาก
36. สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่ จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.52	0.63	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.48	0.52	มาก

จากตาราง 4.21 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 36 สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 31 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 33 มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.40$)

ตาราง 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
ตามความคิดเห็นของครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
37. มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ ต่อเนื่องกันไป	4.43	0.60	มาก
38. มองการณ์ไกล มีความคิดหลายแง่หลายมุม	4.50	0.59	มาก
39. เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า	4.54	0.57	มากที่สุด
40. มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์	4.50	0.60	มาก
41. มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่	4.59	0.58	มากที่สุด
42. สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถดัดแปลงหรือใช้ ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของ สถานศึกษา	4.54	0.57	มากที่สุด
43. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี	4.56	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 4.22 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 41
มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 43 มีความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 37 มองเห็น
ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป ($\bar{X} = 4.43$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ดังปรากฏในตาราง 4.23 - 4.24 ดังนี้

ตาราง 4.23 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพ ตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.27	0.39	4.68	0.48	0.94
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.48	0.42	4.50	0.46	0.37
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.62	0.43	4.66	0.41	1.03
4. ด้านการประสานสัมพันธ์	4.53	0.46	4.56	0.47	0.67
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.53	0.43	4.48	0.52	0.83
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.53	0.48	4.52	0.47	0.05
รวมเฉลี่ย	4.55	0.39	4.56	0.41	1.75

จากตาราง 4.23 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.24 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม
และรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	df	SS	MS	F
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.65
ภายในกลุ่ม	480	97.25	0.20	
รวม	482	97.51		
2. ด้านวิสัยทัศน์				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	2.37
ภายในกลุ่ม	480	94.98	0.20	
รวม	482	95.92		
3. ด้านบุคลิกภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	2.85
ภายในกลุ่ม	480	82.92	0.17	
รวม	482	83.90		
4. ด้านการประสานสัมพันธ์				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.99	0.99	4.62*
ภายในกลุ่ม	480	103.65	0.22	
รวม	482	105.64		
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.65	0.33	1.35
ภายในกลุ่ม	480	113.13	0.24	
รวม	482	116.78		
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.94	4.32*
ภายในกลุ่ม	480	104.42	0.22	
รวม	482	106.30		

ตาราง 4.24 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	df	SS	MS	F
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.03	0.51	3.16
ภายในกลุ่ม	480	77.83	0.16	
รวม	482	78.86		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.24 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบข้อแตกต่างจึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 4.25 - 4.26

ตาราง 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการประสานสัมพันธ์

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.45	4.56	4.61
ขนาดเล็ก	4.45	-	0.11	0.16*
ขนาดกลาง	4.56		-	0.05
ขนาดใหญ่	4.61			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.25 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.42	4.56	4.57
ขนาดเล็ก	4.42	-	0.14*	0.15*
ขนาดกลาง	4.56		-	0.01
ขนาดใหญ่	4.57			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.26 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะของ
ผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ดังตาราง 4.27 ดังนี้

ตาราง 4.27 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะ
ของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทุกระดับ	15	11.81
2	มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	14	11.02
3	มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นขององค์กร อย่างเป็นธรรม	14	11.02
4	สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	13	10.24
5	รู้จักประยุกต์ใช้แนวคิดของนักการศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน	12	9.45
6	มีบุคลิกภาพภูมิฐาน แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย เหมาะสมตามโอกาส มีภาวะการเป็นผู้นำสูง	10	7.87
7	มีความจริงใจที่จะทำทุกอย่างเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่แข็งแกร่งเป็นมิตร	10	7.87
8	รู้จักพูดในเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงาน	9	7.09
9	ต้องรู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	8	6.30
10	รู้จัก รู้จริง รู้กว้าง และบริหารงานบนพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศ	6	4.72
11	การศึกษาดูงานและการอบรมตามแหล่งต่าง ๆ มีส่วนในการส่งเสริมวิสัยทัศน์	5	3.94

ตาราง 4.27 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
12	มีเทคนิควิธีพูด โน้มน้าวใจผู้อื่น ได้ดี และเป็นตัวเชื่อมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4	3.15
13	มีการกระจายอำนาจให้กับผู้ได้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการตัดสินใจและร่วมวางแผนงานตามแบบ SBM	3	2.36
14	สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	2	1.57
15	สนับสนุนส่งเสริมบุคลากรในองค์กร จัดทำโครงการที่ส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	1	0.79
16	กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าคิดนอกกรอบ เพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น	1	0.79
	รวมเฉลี่ย	127	100.00

จากตาราง 4.26 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทุกระดับ (ร้อยละ 11.81) รองลงมา คือ มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และมีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นขององค์กรอย่างเป็นธรรม (ร้อยละ 11.02)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน เป็นครู จำนวน 2,429 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,660 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน และครู จำนวน 335 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 483 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานสัมพันธ์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์เขต 2 แบ่งออกเป็น 6 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 43 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9934

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งการทดสอบค่าที (t - test : independent)
4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งมี 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) หรือ F - test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')
5. การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

1.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบุคลิกภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการประสานสัมพันธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลิกภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการประสานสัมพันธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลิกภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการประสานสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่าง

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่มีจำนวนมาก ที่สุด คือ ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทุกระดับ รองลงมา คือ มีความ โปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และมีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นขององค์กรอย่างเป็นธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารมืออาชีพที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ รู้จักการบริหารงาน อย่างมีส่วนร่วมและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ล้วนเป็นคุณสมบัติที่ครบถ้วนสมบูรณ์ที่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องการ เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและองค์กรให้ เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูมีความคิดเห็นว่ามีค่ามากที่สุดนั้นสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการ บริหารงานในทุกระดับ การมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น วางตัวเป็นกลางให้ความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย และประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ใช่ตำแหน่ง หน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม สนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2543 : 27 - 31) สอดคล้องกับ ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552: 100 - 101) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพ

งานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่าง ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องความต้องการผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพ ซึ่งจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ในด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความต้องการ มีนโยบาย ทิศทางขององค์กรที่ชัดเจน ด้านบุคลิกภาพ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ก็ให้ความสำคัญกับการมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ด้านการประสานสัมพันธ์ ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีความสามารถในการประสานงานกับทุก ๆ ฝ่าย ให้เข้าใจกันและสามารถปฏิบัติงานตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายได้สำเร็จ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องการให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องเป็นความคิดที่คุ้มค่าเป็นประโยชน์ และเกิดผลดีต่อองค์กรของตนเอง ทั้งนี้ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุดเป็นแบบอย่างและเป็นตัวแบบที่ดีแก่ผู้บริหารการศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ได้ (จำลอง นักพ่อน. 2543 : 61) สอดคล้องกับ นิตยา ทองไทย (2556 : 150 - 152) ซึ่งได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สังกัด ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ภาระงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่ และงานตามที่ได้รับมอบหมายไม่แตกต่างกัน จำนวนบุคลากร

ที่มีจำนวนไม่เท่ากันตามขนาดโรงเรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูก็ยังปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เท่ากัน เนื่องจากเป็นการทำงานเพื่อสนองนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูก็ยังคงแบกรับภาระงานที่นอกเหนือจากการสอน ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนลดน้อยลง ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดภารกิจให้โรงเรียนทุกขนาดจะต้องมีการปฏิบัติในแนวทางและเกณฑ์เดียวกัน รวมทั้งการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนใน 5 ส่วน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารของผู้บริหาร การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1 - 4) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ จันทิมา พลอินทร์ (2555 : 94 - 96) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ รองลงมา คือ ความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ข่าวสาร ความอดสาเห การประสานความสัมพันธ์ ความรู้ด้านวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กล้าตัดสินใจ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อพิจารณาในภาพรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทุกระดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานล้วนมีความสำคัญและความจำเป็นในทุกองค์กร การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้และเสนอความคิดเห็น และทุกคนมีสิทธิหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จะต้องมียุทธศาสตร์ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะหลักคุณธรรม ผู้บริหารมืออาชีพ จะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ความซื่อสัตย์ สุจริต หลักความโปร่งใส สร้างความไว้วางใจ ทำงานทุกอย่างสามารถตรวจสอบได้ หลักความมีส่วนร่วม สำนึกในความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และหลักความคุ้มค่าในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับ ธนิต ปุ่นประโคน (2556 : 114 - 116) ได้วิจัยเรื่อง ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัย สรุปว่า ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถประมวลข้อเสนอแนะประเด็นในการนำไปใช้ ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ มีการจัดอบรมให้ความรู้หรือมีโครงการพัฒนาทางด้านวิสัยทัศน์ เพื่อให้ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานสัมพันธ์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรนำเอาผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงแก้ไขตนเองในด้านวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับวิชาชีพต่อไป

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสรรหาคัดเลือก และการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหารทุกระดับ ควรนำเอาผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสรรหา แต่งตั้งและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ นักเรียน ชุมชน ศิษยานุศิษย์ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2550). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ชักเชตมีเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการประชุมบทบาทนักวิจัยในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จันทิมา ผลอินทร์. (2555). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2548). จริยศาสตร์ : ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- จำลอง นักพ็อน. (2543). เส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพในการศึกษากับการพัฒนาวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ชนากัทธ เกิดประกอบ. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- ชญญา อภิบาลกุล. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม
(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชูชาติ ประสูตรแสงจันทร์. (2544). องค์ประกอบของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)
นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถวิล อรัญเวศ. (2544). “นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา.” วิชาการ. 4 (2). 17 - 19.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2546). กลยุทธ์การสร้างความโดดเด่นสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ :
อินฟอร์มีเดีย อินเตอร์เนชั่นแนล.
- เทือน ทองแก้ว. (2549). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2540). วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพในยุคโลกาภิวัตน์.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนิต ปูนประโคน. (2556). ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2547). สภาพและปัญหาและความต้องการตามการรับรู้ของบุคลากรทางการศึกษา
ในเขตการศึกษา 11. นครราชสีมา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- _____. (2548). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- _____. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. (2546). คิดอย่างผู้นำ. นนทบุรี : สนุกอ่าน.
- นิตยา ทองไทย. (2556). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี
และอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2547). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประณม ถาวรเวช. (2552). องค์ประกอบของบุคลิกภาพ. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2558, จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/loedata/webimage/story261individuality.html>.
- ประทวน บุญรักษา. (2552). การพัฒนาตัวชี้วัดธรรมภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์. ศษ.ค. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ประสงค์ เขียมอนันต์. (2549). การทำงานร่วมกันของกลุ่มต่างๆ ในงานก่อสร้าง. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประเสริฐ อินทะมนต์. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พริภา ทิมปพยอม. (2541, ธันวาคม - 2542, มกราคม). "การพัฒนาคุณภาพครูภายใต้วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร." วารสารข้าราชการครู. 19 (2) : 7 - 9.
- พริมล นิยมพันธุ์. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ระยอง : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ฟ้าภีนา วงศ์เลข. (2552). "ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ตัวชี้วัดสู่ความสำเร็จ." เดลินิวส์. หน้า 1. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2558, จาก <http://social.obec.go.th/node/88>
- รัตนากร ยิ้มประเสริฐ. (2548). เส้นทางสู่บุคลิกภาพ. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- _____ . (2545). ผู้บริหาร(การศึกษา) มืออาชีพในการบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เฮลโล่การพิมพ์.
- _____ . (2547). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

- รุ่งทิพย์ ปิยะสา. (2557). **คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในทรรณะของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2545). **สุขวิทยาและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.**
- วิรัช วิรัชนิวรรณ. (2550). **การบริหารจัดการจามแนวทางคุณธรรมแนวคิดปัญหาและการพัฒนา. (ม.ป.ท : ม.ป.พ).**
- วีระ ประเสริฐศิลป์. (2546). **ผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.**
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2548). **องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เทคนิค 19.**
- สมเดช สีแสง. (2547). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.**
- สมชาย เทพแสง. (2543). **“ผู้บริหารมืออาชีพ.” ข้าราชการครู. 20 (5) : 20 - 23 ; มิถุนายน - กรกฎาคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.**
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). **หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. (2558). **ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.br2.go.th/index.php>.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.**
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). **มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.**
- สุจิตรา พรมธุชาติป. (2549). **มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สุวีนาสาส์น.**
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543, มิถุนายน). **“สู่มิติการเป็นนักการบริหารการศึกษามืออาชีพ.” วิชาการ. 6 (6) : 70 - 75.**

- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2547). **ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). **การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ.** นนทบุรี : พันธุ์พันธ์การพิมพ์.
- อรุณ รักธรรม. (2548). **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- Costley, D. L. (2004). **Understanding Behaviors for Effective Leadership.** New Jersey : Prentice - Hall.
- Eager, J. H. (1974). "Identification of Key Strategies for School Effectiveness and How They are Implemented as Perceived by Administrators and Teachers in Selected Exemplary Private Secondary School." **Dissertation Abstracts International.** 48 (1) : 8 - 9.
- Eakin, C. J. (1997). **Perceptions of Principals and Teacher Concerning Desirable Leadership Traits for Principals in St. Louis Elementary School.** Ed.D. Missouri : Saint Louis University.
- Easton, W. D. (1974). "Survey of the Characteristics of the Successful Black Deans in Predominantly in the Southeastern United States." **Dissertation Abstracts International.** 34 (11) : 6894 - A.
- Edward, D.B. (2007). **Six Thinking Hats.** New York : Mc Graw-Hill.
- Gorton, R. A. (2003). **School Administration and Supervision.** 3rd ed. Dubuque : W.M.C.Brown.
- Hilgard, E. R. (1967). **Introduction to Psychology.** 4th ed. New York : Han Court, Brace and World.
- Hoy, W. K. & Cecil, G. M. (2003). **Educational Administration.** Singapore : McGraw - Hill.
- Hussey, D. (2009). **Strategy and Planning : A Manager's Guide.** New York : John & Sons.
- Knezevick, S. J. (1994). **Administration of Public Education.** 4th ed. New York : Harper and Row.

- Mackinnon, K.R. (2006). **Benchmarking Manual for Australia Universities**, Higher Education Division. **Department of Education : Training and Youth Affairs.**
- Magnuson, W. C. (2007). **The Characteristics of Successful School Business Manager. Doctoral Dissertation.** University of Southern California, Los Angeles.
- Mooney, J. (2005). **The Principle of Organization.** New York : Harper & Brathrers.
- Peters. (2004). **Competitive Strategy : Technique for Analyzing Industries and Competitors.** New York : Prentice - Hall.
- Rest, J. R. (2005). **Moral Development Advances in Research and Theory.** New York : Praeger.
- Stogdill, R. M. (1981). **Stogdill's Handbook of Leadership : A Survey of Theory and Research, Revised and Expanded Edition.** New York : The Free Press.
- Stones, J. A. F. (2006). **Managerement.** Fordham University Prentice - Hall International.
- Torrance, P.E. (2005). **Education and the Creative Potential.** Minneapolis : The Lund Press.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๘๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอังกูร สายบุตร

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริเย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๘๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชูเกียรติ พะนิรัมย์

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริยะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/วศ๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายพรธิเชษฐ ภูมิประโคน

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริเย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/วศ๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน นางพัฒนา เปลี่ยนไธสง

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริเย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๔๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๘๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสมชาย ไกรศุทธิกานต์

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริยะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๘๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นางสาวสุดารัตน์ สุริเย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง

การตอบแบบสอบถามของท่านมีความสำคัญและมีค่ายิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ เพราะจะทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้นจะ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ และด้านความส่วนตัวต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

2. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและตอบตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อจะได้ นำข้อมูลไปพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ด้านวิสัยทัศน์
- 3) ด้านบุคลิกภาพ
- 4) ด้านการประสานสัมพันธ์
- 5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 6) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง ในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

สุภารัตน์ สุริยะ

นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับรายละเอียดส่วนตัวของท่าน

1. สถานภาพตำแหน่ง

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
- () ครู

2. ขนาดโรงเรียน

- () ขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- () ขนาดกลาง (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน)
- () ขนาดใหญ่ (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

คำชี้แจง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ที่นำมาเป็นข้อคำถามนี้ ขอให้ท่านพิจารณาว่า คุณลักษณะดังกล่าว มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เมื่อท่านพิจารณาได้แล้ว ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพตามที่สนะของท่าน ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับความเป็นมืออาชีพ				
		5	4	3	2	1
0	ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี	✓				
00	ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ได้และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน		✓			

คำอธิบายตัวอย่าง

จากคำถามข้อ 0 แสดงว่า มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

จากคำถามข้อ 00 แสดงว่า ไม่เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ได้และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับความเป็นมืออาชีพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1	มีความตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตมีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
2	ไม่เอาัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
3	มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา วางตัวเป็นกลางให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย					
4	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชาพัฒนา และสนับสนุนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม					
	ด้านวิสัยทัศน์					
5	เป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา					
6	สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน					
7	สามารถมองเห็นภาพในอนาคต					
8	กำหนดนโยบายและการทำงานที่ชัดเจน					
9	มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม					
10	สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกได้ถูกต้อง					
11	สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น					
12	มีความซื่อสัตย์และรู้จักการสร้างสรรค์ผลงาน					
	ด้านบุคลิกภาพ					
13	มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
14	มีบุคลิกภาพดี ท่าทางสง่างาม น่าเชื่อถือ					

ข้อที่	คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับความเป็นมืออาชีพ				
		5	4	3	2	1
15	มีกิจกรรมถ่ายทอด วาจา เป็นที่ยอมรับของสังคม					
16	แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ					
17	ยิ้มแย้ม แจ่มใส พุดจาน่าฟัง เข้าใจง่าย					
18	รู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน					
19	มีการพูดจา ฉะฉาน ชัดเจน น่าฟัง					
20	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์					
21	มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทนต่อแรงกดดันได้					
	ด้านการประสานสัมพันธ์					
22	ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					
23	เป็นผู้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล					
24	เป็นผู้ประสานงานที่ดี ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					
25	สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจ เพื่อนร่วมงาน ให้เกิด ความกระตือรือร้นในการทำงาน					
26	สามารถใช้หลักวิธีการในการทำงานเป็นกลุ่มและเป็น คณะ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน					
27	เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน					
28	มีความสามารถในการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันได้					
29	มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้					
	ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม					
30	สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ผู้ร่วมงานได้					
31	เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ					
32	สามารถทำให้ทุกคน มีส่วนรับผิดชอบและแบ่งอำนาจ หน้าที่ อย่างเท่าเทียมกัน					

ข้อที่	คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับความเป็นมืออาชีพ				
		5	4	3	2	1
33	มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของผู้ได้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา					
34	รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง					
35	ส่งเสริมการทำงานหรือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่องค์กรจัดขึ้น					
36	สามารถบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานพร้อมใจที่จะช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์					
37	ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป					
38	มองการณ์ไกล มีความคิดหลายแง่หลายมุม					
39	เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า					
40	มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์					
41	มีความเชื่อมั่นกล้าริเริ่มสิ่งใหม่					
42	สามารถสร้างผลิตผลด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถคัดแปลงหรือใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าตามศักยภาพหรือบริบทของสถานศึกษา					
43	มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามปลายเปิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร
มีอาชีพ ทั้ง 6 ด้าน เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการทำการวิจัยในครั้งนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....
.....
.....
2. ด้านวิสัยทัศน์.....
.....
.....
3. ด้านบุคลิกภาพ.....
.....
.....
4. ด้านการประสานสัมพันธ์.....
.....
.....
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....
.....
.....
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....
.....
.....

....ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามและข้อเสนอแนะ....

ภาคผนวก ง

คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าอำนาจจำแนก

Independent Samples Test

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	t-test for Equality of Means
	t
A1	1.856
A2	2.167
A5	1.974
A6	1.821
B1	2.320
B2	3.040
B3	2.772
B4	4.432
B5	3.353
B6	3.756
B7	4.615
B8	4.050
C1	2.005
C2	3.500
C3	2.840
C4	2.840
C5	2.005
C6	2.286
C7	2.269
C8	3.532
C9	3.685
D1	3.532
D2	4.795
D3	4.194

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	t-test for Equality of Means
	t
D4	3.428
D5	5.048
D6	3.313
D7	4.298
D8	3.873
E1	3.848
E2	2.167
E3	3.313
E4	4.092
E5	3.313
E6	3.848
E7	4.023
F1	4.288
F2	3.848
F3	3.848
F4	3.638
F5	5.392
F6	4.498
F7	4.938

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 43

Alpha = .9934

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวสุดารัตน์ สุริยะ
วัน เดือน ปีเกิด	วันจันทร์ที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	15 หมู่ 14 ตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 31160
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	15 หมู่ 14 ตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 31160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	พ.ศ. 2554 ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านคงประชานุกูล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2556 ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านคงประชานุกูล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านเสม็ด “สามัคคีราษฎร์วิทยาคาร” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเต็ง “จันทสิริอนุสรณ์” อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองเต็ง “จันทสิริอนุสรณ์” อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2548 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2553 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์